

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan eräitä tarkistuksia yrityksen saneerauksesta annettuun lakiin. Saneerausmenettelyn aikana syntyneiden velkojen asemaa ehdotetaan selkeytettäväksi niissä tilanteissa, joissa velallinen asetetaan konkurssiin saneerausmenettelyn lakattua. Näillä veloilla ei enää olisi konkurssissa massavelan asemaa, vaan ne olisivat valvottavia saatavia, joilla olisi kuitenkin vahva etuoikeus velkojen maksunsaantijärjestyksessä. Selvittäjän ja valvojan saatavat olisi niin ikään valvottava konkurssissa, mutta ne saisivat suorituksen ennen saneerausmenettelyn aikana syntyneitä velkoja. Velkojen maksunsaantijärjestyksestä annettua lakia ehdotetaan tarkistettavaksi saneerausmenettelyn yhteydessä syntyneiden saatavien etuoikeusaseman vuoksi.

Saneerausmenettelyn alkamiseen liittyvän velallisen maksukiellon estämättä työnteki-

jälle maksettaisiin huoltokonttoriin tehdyistä talletuksista se määrä, joka vastaa menettelyn alkamista edeltäneen kolmen kuukauden aikana huoltokonttoritilille pidätettyjä varoja.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi uudistettavaksi saneerausohjelman muuttamista koskevia säännöksiä. Ehdotus sisältää myös eräitä muita menettelyn kulkuun liittyviä täsmennyksiä.

Takaisinsaannista konkurssipesään annettuun lakiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan velkojilla säilyisi mahdollisuus vaatia takaisinsaantia, kun saneerausmenettelyä seuraa konkurssi. Samalla ehdotetaan, että yrityksen saneerauksen yhteydessä vireille pantua takaisinsaantikannetta voitaisiin jatkaa konkurssipesän lukuun.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila ja sen arviointi sekä uudistusehdotus	3
2.1. Yrityssaneerausta seuraava konkurssi	3
Saneerausmenettelyn aikana syntyneiden velkojen asema	3
Selvittäjän palkkion ja kulukorvauksen asema	4
Takaisinsaanti konkurssipesään	5
2.2. Huoltokonttorisaatavien asema	5
2.3. Eräitä muita muutostarpeita	6
3. Esityksen vaikutukset	6
4. Asian valmistelu	6
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7
1. Lakiehdotusten perustelut	7
1.1. Laki yrityksen saneerauksesta	7
1.2. Laki velkojen maksunsaantijärjestyksestä	13
1.3. Konkurssisääntö	13
1.4. Laki takaisinsaannista konkurssipesään	14
2. Voimaantulo	15
LAKIEHDOTUKSET	16
1. Laki yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta	16
2. Laki velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain muuttamisesta	19
3. Laki konkurssisäännön muuttamisesta	20
4. Laki takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 2 ja 23 §:n muuttamisesta	21
LIITE	22
Rinnakkaistekstit	22
1. Laki yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta	22
2. Laki velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain muuttamisesta	28
3. Laki konkurssisäännön muuttamisesta	30
4. Laki takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 2 ja 23 §:n muuttamisesta	32

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Taloudellisissa vaikeuksissa olevan velallisen jatkamiskelpoisen yritystoiminnan tervehtyttämisen mahdollistava laki yrityksen saneerauksesta (47/1993) on ollut voimassa helmikuusta 1993 lukien. Laista saatujen kokemusten perusteella ehdotetaan korjattaviksi eräitä menettelyyn liittyviä epäkohtia. Samalla sääntelyä täsmennettäisiin eräiltä osin.

Saneerausmenettely aloitetaan velallisen tai velkojan hakemuksesta, jos siihen on lain mukaan edellytykset. Saneerausta käytetään silloin, kun yrityksen voidaan sen avulla odottaa tervehtyvän ja velkojen saavan saatavilleen paremman suorituksen kuin konkurssissa. Menettelyä varten määrätään selvittäjä, joka laatii yksityiskohtaisen saneerausohjelmaehdotuksen liiketoiminnan tervehtyttämiseksi. Ohjelmaehdotuksesta ilmevät tarvittavat velkajärjestelyt. Ohjelma vahvistetaan, jos velkojat hyväksyvät sen joko yksimielisesti tai äänestyksessä. Ohjelma määrää, miten velallisyriksen liiketoiminta on ohjelman aikana järjestettävä ja mitkä ovat saneerausvelkojen uudet ehdot.

Vuosina 1993–1997 tuomioistuimiin tehtiin yhteensä 1945 saneeraushakemusta. Vuonna 1997 hakemuksia tehtiin 218. Hakemusten määrä väheni edellisvuodesta 36 %. Saneerausohjelmia on vuosina 1993–1997 vahvistettu yhteensä 663. Samaan aikaan tuomioistuimiin tehtiin yli 60 ohjelman muutoshakemusta.

Esityksessä ehdotetaan eräitä välttämättömmiksi katsottuja yrityksen saneeraukseen liittyviä muutoksia yrityksen saneerauksesta annettuun lakiin sekä eräisiin muihin lakeihin. Ne koskevat ennen muuta saneerausmenettelyn aikana syntyneiden velkojen asemaa konkurssissa, huoltokonttoritalletuksia sekä ohjelman muuttamista.

2. Nykytila ja sen arviointi sekä uudistusehdotus

2.1. Yrityssaneerausta seuraava konkurssi

Saneerausmenettelyn aikana syntyneiden velkojen asema

Yrityksen saneerauksesta annetun lain mukaiset maksu- ja perintäkiellot sekä velkajär-

jestelyt eivät koske saneerausmenettelyn alkamisen jälkeen syntyviä velkoja. Lain 32 §:n 1 momentin mukaan velallisen tulee maksaa nämä velat normaalisti niiden eräntyessä.

Saneerauksen onnistumisen kannalta on tärkeää, että velallisen sopimuskumppanit, kuten tavarantoimittajat ja rahoittajat, saavat normaalisti maksun uusista, saneerausmenettelyn alkamisen jälkeen tekemistään suorituksista ja myöntämistään luotoista. Muuten rahoituksen ja luoton saaminen olisi vaikeaa eivätkä sopimuskumppanit ilmeisesti suostuisi muuhun kuin käteissuoritukseen. Tämän vuoksi nämä velat ovat lain 32 §:n 2 momentin mukaan konkurssissa samassa asemassa kuin massavelat eli ne on konkurssipesän velkojen tavoin maksettava ennen muita velkoja. Veloilla on tämä erityisasema, jos velallinen asetetaan konkurssiin ennen saneerausohjelman päättymistä tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun saneerausmenettely on lakannut ilman ohjelman vahvistamista.

Oikeusministeriö on selvittänyt vuonna 1996 tehtyjen saneeraushakemusten käsitellyä tuomioistuimissa (Tilastotietoja yrityssaneerausasioista, 24.3.1998). Aineisto käsitti 340 hakemusta. Menettely oli päätetty aloittaa 63 %:ssa tapauksista (n=214). Saneerausmenettelyistä vajaat 20 % oli lakannut ilman ohjelman vahvistamista (n=42). Näistä velallisista oli tammikuun 1998 loppuun mennessä asetettu konkurssiin 71,4 % (n=30). Saneerausmenettely oli lakannut lähes puolessa näistä tapauksista velallisen konkurssiin asettamiseen. Muissa tapauksissa konkurssiin asettaminen oli tapahtunut hyvin pian saneerausmenettelyn lakkaamisen jälkeen. Enimmillään aikaa oli kulunut noin kaksi kuukautta. Näin ollen kaikissa näissä konkurssissa saneerausmenettelyn aikana syntyneet velat ovat olleet massavelan asemassa lain 32 §:n 2 momentin perusteella.

Saneerausohjelma oli vuotta 1996 koskevan selvityksen mukaan vahvistettu noin 75 %:lle niistä velallisista, joiden osalta menettely oli päätetty aloittaa (n=170). Näistä velallisista oli tammikuun 1998 loppuun mennessä asetettu konkurssiin 2,9 % (n=5). Vuoden 1995 saneeraushakemuksia koskevan vastaavanlaisen selvityksen mukaan niistä 141 velallisesta, joille oli vahvistettu saneerausohjelma, oli 31.12.1996 mennessä ase-

tettu konkurssiin 3,5% (n=5). Jatkoselvitys osoittaa, että näistä velallisista oli runsaan vuoden kuluttua eli tammikuun 1998 loppuun mennessä asetettu konkurssiin yhteensä 9,9 % (n=14). Selvitysten perusteella voidaan arvioida, että velallisista, joille on vahvistettu saneerausohjelma, 7–9 % asetetaan konkurssiin ohjelman ensimmäisen tai toisen voimassaolovuoden aikana.

Edellä mainitun selvityksen mukaan saneerausmenettelyn kesto aloittamispäätöksestä ohjelman vahvistamiseen oli ollut keskimäärin 10 kuukautta. Jos saneerausohjelmaa ei ollut vahvistettu, menettelyn aloittamisesta sen lakkaamiseen oli kulunut aikaa keskimäärin kahdeksan kuukautta. Menettelyn aikana voi syntyä huomattava määrä velkoja, ja jos menettelyä seuraa konkurssi, velat ovat konkurssin alkaessa edelleen maksamatta. Konkurssipesän varat eivät välttämättä aina riitä kaikkien massavelkojen maksamiseen. Jos velkojat eivät voi sopia, miten varat jaetaan massavelkojen kesken, konkurssipesä voidaan hakea konkurssiin. Tämä ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, koska velkojen jako-osuudet edelleen pienenisivät uudessa konkurssissa, jossa massavelan asemassa olevat velat ovat varsinaisia konkurssisaamiaisia.

Saneerausmenettelyä seuranneita konkurssseja on rauennut varojen puutteen vuoksi, kun saneerausaikaiset saatavat on katsottu konkurssikustannuksiksi, joihin pesän varat eivät ole riittäneet eikä kukaan velkojista ole ollut valmis ottamaan vastattavakseen niin suuresta määrästä massavelkoja.

Epäselvyyttä on ollut siitä, voidaanko saneerausmenettelyn aikana syntyneet saatavat valvoa konkurssissa. Valvontakelpoisuutta puoltaa se, että konkurssisäännön (31/1868) 25 §:n mukaan velkoja saa valvoa saatavansa, jonka oikeusperuste on syntynyt ennen konkurssin alkamista. Toisaalta massaveloille on ominaista, että ne maksetaan normaalisti pesän varoista päältä päin ilman valvontaa. Asiassa on päädytty tuomioistuimissa eri suuntiin ratkaisuihin. Valvontakelpoisuuden etuna on, että saatavien määrä ja näiden velkojen asema konkurssimenettelyssä täsmenee.

Saneerausmenettelyn aikana syntyneiden saatavien asema konkurssissa ehdotetaan säänneltäväksi nykyistä selkeämmin. Saatavat eivät enää olisi massavelkoja, vaan konkurssissa valvottavia saatavia, joilla olisi korkeanasteinen etuoikeus. Ne saisivat suori-

tuksen velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain (1578/1992) 3 §:ssä tarkoitettujen eli pantti- ja pidätys oikeuden perusteella etuoikeutettujen saatavien jälkeen parhaalla etuoikeudella. Ehdotus ei tosiasiallisesti muuttaisi näiden saatavien asemaa maksunsaantijärjestyksessä, vaan ne saisivat suoriutuksen edelleen ennen muita valvottavia saatavia, joiden vakuudeksi ei ole pantti- tai pidätys oikeutta velallisen omaisuuteen. Selvittäjän ja valvojan saatavalla olisi kuitenkin jäljempänä selostetulla tavalla etusija maksun saantiin ennen muita tällä etuoikeudella maksettavia saatavia.

Selvittäjän palkkion ja kulukorvauksen asema

Yrityksen saneerauksesta annetun lain 87 §:n 5 momentin mukaan maksamatta oleva selvittäjän palkkio ja kustannusten korvaus ovat velallisen konkurssissa samassa asemassa kuin konkurssikustannukset. Konkurssikustannukset maksetaan massavelkana pesän varoista. Tämä massavelka-asema ei riipu konkurssin ajankohdasta siten kuin menettelyn aikana syntyneiden velkojen asema. Ulosmittauksessa selvittäjän saatavalla on lainkohdan mukaan sama etuoikeus kuin velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 4 §:ssä tarkoitetuilla saatavilla eli viimeisen vuoden aikana ennen konkurssin alkamista erääntyneellä sekä konkurssin alkamisen ja konkurssituomion välisenä aikana erääntyneellä elatusapusaatavalla. Lain 87 §:n säännöksiä selvittäjän palkkiosta ja kustannusten korvauksesta sovelletaan 61 §:n 2 momentin mukaan myös valvojaan.

Selvittäjän saatavan asemaa konkurssissa ehdotetaan muutettavaksi vastaavalla tavalla kuin saneerausmenettelyn aikaisen saatavan asemaa. Näillä saatavilla olisi konkurssissa paras etuoikeus velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettujen eli pantti- ja pidätys oikeuden perusteella etuoikeutettujen saatavien jälkeen. Selvittäjän palkkiosaatava maksettaisiin selvittelykuluna ennen näitä menettelyn aikana syntyneitä saatavia. Selvittäjän olisi valvottava saatavansa konkurssissa.

Selvittäjän ja valvojan saatavan etuoikeuden merkitys ulosotossa on käytännössä jäänyt vähäiseksi. Näiden saatavien asemaa ulosotossa ei ole sen vuoksi pidetty aiheellisenä muuttana.

Takaisinsaanti konkurssipesään

Takaisinsaantia vaadittaessa ratkaisevaa voi olla se, minä päivänä konkurssihakemus on tehty. Tästä päivästä eli määräpäivästä lasketaan näet pääsäännön mukaan se, kuinka paljon aikaisemmin tehdyt velkoja loukkaavat oikeustoimet voidaan peräyttää. Jos velallista haetaan konkurssiin saneerausmenettelyn aikana, vastaava määräpäivä on yrityksen saneerauksesta annetun lain 35 §:n 2 momentin mukaan yleensä se päivä, jona saneeraushakemus on tehty. Jos saneerausmenettely lakkaa ja velallista haetaan vasta sen jälkeen konkurssiin, määräpäivänä pidetään konkurssihakemuksen tekopäivää. Tällöin voi käydä niin, että velkojat eivät voi enää vaatia takaisinsaantia, mikä olisi ollut mahdollista, jos konkurssihakemus olisi tehty saneerausmenettelyn aikana.

Takaisinsaannin määräpäivää koskevaa säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi, jotta saneerausmenettelyn lakkaaminen ei katkaisisi velkojan mahdollisuutta takaisinsaantiin. Ehdotuksen mukaan säännös koskisi myös tilannetta, jossa konkurssihakemus on tehty kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun saneerausmenettely on määrätty lakkaamaan ohjelmaa vahvistamatta. Pian saneerausmenettelyn lakkaamisen jälkeen vireille tullut konkurssi on perusteltua asettaa takaisinsaannin kannalta samaan asemaan kuin menettelyn aikana vireille tullut konkurssi. Takaisinsaannin määräpäivänä pidettäisiin tällöinkin pääsäännön mukaan sitä päivää, jolloin saneeraushakemus tehtiin. Takaisinsaannin määräpäivä yksityishenkilön velkajärjestelyn yhteydessä ehdotetaan muutettavaksi vastaavalla tavalla.

Jos velallinen asetetaan konkurssiin yrityksen saneerausmenettelyn tai velalliselle vahvistetun saneerausohjelman aikana, vireillä voi olla saneerauksen yhteydessä nostettu takaisinsaantikanne. Konkurssipesän ja takaisinsaantikanteen vastaajan kannalta on tarkoituksenmukaista, että jo vireillä olevaa kannetta voidaan jatkaa eikä oikeudenkäyntimenettelyä aloiteta alusta. Erityisesti näin on silloin, kun asia on muutoksenhakutuomioistuimen ratkaistavana. Prosessitaloudellisista syistä lakia takaisinsaannista konkurssipesään ehdotetaan tarkistettavaksi niin, että saneerausmenettelyn yhteydessä vireille tullutta kannetta voitaisiin jatkaa konkurssipesän lukuun. Vastaavanlaista muutosta ehdotetaan yksityishenkilön velkajärjestelyn yh-

teydessä nostetun kanteen osalta.

2.2. Huoltokonttorisaatavien asema

Saneerausmenettelyyn liittyy yleinen, kaikkia ennen menettelyn alkamista syntyneitä velkoja koskeva maksu- ja perintäkielto. Eräät suoritukset on kuitenkin lain 18 §:ssä rajattu maksukiellon ulkopuolelle. Näitä saatavia ovat muun muassa työntekijöiden työsuhteesta johtuvat saatavat viimeisiltä kolmelta kuukaudelta ennen menettelyn aloittamista.

Työnantajalla voi olla huoltokonttori, johon työnantaja siirtää työntekijän kanssa tehdyn sopimuksen mukaan osan työntekijän palkasta tai eläkkeestä. Työnantaja hoitaa näistä varoista työntekijän puolesta erilaisia maksuja ja voi myös antaa luottoja toiminnan piiriin kuuluville henkilöille. Huoltokonttoritilille sijoitetuille varoille maksetaan säännönmukaisesti korkoa. Huoltokonttoritoiminnassa on pankkitoimintaa muistuttavia piirteitä. Huoltokonttoritalletukset eivät kuitenkaan ole etuoikeutettuja maksun saantiin 31 päivän joulukuuta 1994 jälkeen alkaneissa maksukyvttömyysmenettelyissä. Valtio ei takaa huoltokonttorisaatavien takaisinmaksua. Korkeimman oikeuden ratkaisun KKO 1997:53 mukaan saneerausohjelman määräystä huoltokonttoriin tehtyjen, etuoikeutta vailla olevien talletusten pääomien leikkaamisesta ei voitu yrityksen saneerauksesta annetun lain 55 §:n 2 momentin nojalla myöskään määrätä kohtuullistettavaksi, kun muihin etuoikeudettomiin velkoihin samanaikaisesti kohdistettiin velkajärjestely.

Huoltokonttoritalletusten oikeudellista asemaa ja sen sääntelytarvetta on selvittänyt työministeriön työryhmä, joka luovutti mietintönsä (työhallinnon julkaisu 126) 31 päivänä joulukuuta 1995. Työryhmä ehdotti, että työntekijöiden huoltokonttorisaatavien turvan lisäämiseksi työnantajan velvollisuutta tiedottaa huoltokonttoritallettajille yrityksen taloudellisesta tilanteesta lisättäisiin. Työryhmä ehdotti myös, että työpalkkojen tavoin myös huoltokonttoritalletukset maksettaisiin enintään kolmen kuukauden bruttopalkkaa vastaavalta osalta saneerausmenettelyn estämättä tilinhaltijoille.

Yhteistoiminnasta yrityksissä annettua lakia (725/1978) muutettiin 1 päivänä tammikuuta 1997 voimaan tulleella lailla (906/1996). Yritysten velvollisuutta tiedottaa tilinomistajille huoltokonttoritoimintaan liit-

tyvistä riskeistä lisättiin, jotta tilinhaltijat voisivat aikaisempaa paremmin arvioida sijoitustensa turvallisuutta. Lain 11 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan sijoittajalle tulee tiliä avattaessa antaa kirjallinen selvitys saatavien mahdollisesta vakuudettomuudesta ja lisäksi vähintään kerran vuodessa selvitys yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Jos selvityksessä esitetyissä tiedoissa tapahtuu muutoksia, on näistäkin viipymättä ilmoitettava.

Jos huoltokonttorisaatavat jäävät saneerauksen vuoksi maksamatta, se voi olla omiaan heikentämään työilmapiiriä saneerattavassa yrityksessä. Saneerauksen onnistumisen kannalta on tärkeää, että työntekijöiden työmotivaatio säilyy. Tämän vuoksi huoltokonttoritallettajien asemaa ehdotetaan parannettavaksi ottamalla lakiin säännös siitä, että saneerauksen aloittamiseen liittyvän maksukiellon estämättä tilinhaltijoille maksettaisiin huoltokonttoriin tehdyistä talletuksista määrä, joka vastaa menettelyn alkamista edeltäneen kolmen kuukauden aikana palkasta tai eläkkeestä tilille erotettuja varoja.

2.3. Eräitä muita muutostarpeita

Esitykseen sisältyy myös muita muutosehdotuksia, jotka liittyvät muun muassa eräiden selvittäjän tehtävien loppuun saattamiseen saneerausmenettelyn lakattua, velkojan oikeuteen periä saatava kolmannelta, vuokra ja muiden sopimusten ennakkoiseen irtisanomiseen sekä saneerausohjelman muuttamiseen.

3. Esityksen vaikutukset

Saneerausmenettelyn aikana syntyneiden saatavien massavelka-aseman muuttamisesta vahvaksi etuoikeudeksi ei käytännössä aiheudu muutosta velkojen keskinäiseen maksusaantijärjestykseen tai riskinjakoon. Esitys selkeyttää niiden konkurssipesien selvittämistä, joissa velkojilla on yrityksen saneerauksen yhteydessä syntyneitä saatavia.

Huoltokonttoritallettajien aseman parantamisella ei myöskään ole merkittävää vaikutusta muiden velkojen asemaan. Uudistuksen kokonaisvaikutuksen voidaan arvioida olevan myönteinen, koska työntekijöiden saatavien nykyistä laajempi turvaaminen voi parantaa saneerattavan yrityksen työilmapiiriä ja siten myös yrityksen tulosta.

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia tai

organisatorisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä. Huoltokonttoritallettajien maksun saantia koskeva ehdotus pohjautuu työministeriön huoltokonttorityöryhmän mietintöön. Ehdotus hallituksen esitykseksi valmistui lokakuussa 1997. Ehdotuksesta saatiin lausunnot 19 eri viranomaiselta ja yhteisöltä.

Lausunnon antoivat työministeriö, Verohallitus, Helsingin hovioikeus, Joensuu, Lahden ja Tampereen kärjäoikeudet, konkurssiasiamies, konkurssiasiaain neuvottelukunta, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK, Akava, Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitto TT, Kera Oy, Suomen Asianajajaliitto, Suomen Pankkiyhdistys, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Valtiontakuukeskus, Suomen Yrittäjät ja Työeläkelaitosten Liitto TELA. Lisäksi neljä yritys-saneerausasioiden seurantaryhmän jäsentä antoi kannanottonsa ehdotuksesta. Lausunnoista on laadittu tiivistelmä.

Kaikki lausunnonantajat pitivät ehdotusta pääosin tarpeellisenä ja perusteltuna. Säännösten katsottiin selkeyttävän käytännössä havaittuja ongelmakohtia. Ehdotukseen saneerausmenettelyn aikana syntyneiden saatavien massavelka-aseman muuttamista vahvaksi etuoikeudeksi suhtautuivat myönteisesti lähes kaikki lausunnonantajat. Ehdotusta vastustava Valtiontakuukeskus katsoi menettelyn aikaisen lisärahoituksen vaarantuvan, jos ehdotettu muutos toteutettaisiin. Asianajajien edustajat suhtautuivat varauksellisesti selvittäjän ja valvojan palkkiosaatavan valvontavelvollisuuteen konkurssissa.

Huoltokonttoritallettajien asemaa koskevaan ehdotukseen otti kantaa valtaosa lausunnonantajista. Työmarkkinajärjestöjen ja lähes kaikkien muidenkin tahojen lausunnoissa ehdotusta kannatettiin. Osa lausunnonantajista olisi laajentanut työntekijöille maksettavaa osuutta talletuksista. Ehdotusta vastustava Suomen Pankkiyhdistys katsoi, että säännös vähentää perusteetta muille velkojille kertyvää suoritusta.

Esityksen jatkovalmistelussa on esitysehdotukseen tehty eräitä tarkistuksia, jotka koskevat ennen muuta saneerauksen yhteydessä nostetun takaisinsaantikanteen jatkamista konkurssipesän lukuun, asianosaisten kuulemista saneerausohjelmassa toteutetun

velkajärjestelyn tai ohjelman raukeamishakemuksista sekä julkisen kuulutuksen ja valvontakirjelmän sisältöä.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen

esitys lapsen elatusavun perintää koskevan lainsäädännön uudistamisesta, joka sisältää muun muassa lakiehdotuksen velkojen maksusaantijärjestyksestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta (HE 128/1997 vp). Kun tässä esityksessä ehdotetaan saman lainkohdan muuttamista, ehdotetut muutokset olisi eduskuntakäsittelyssä sovittava yhteen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki yrityksen saneerauksesta

8 §. *Selvittäjä.* Pykälän 1 momentissa säädetään selvittäjän tehtävistä. Selvittäjän tulee laatia perusselvitys velallisen tilanteesta (1 kohta), seurata ja valvoa velallisen toimintaa menettelyn aikana (2 kohta) sekä huolehtia tarpeellisessa laajuudessa velallisen toiminnan tarkastamisesta (3 kohta). Tämän lisäksi selvittäjän tehtäviin kuuluu 36 ja 37 §:n nojalla takaisinsaantikanteen nostaminen, kun perusteita siihen ilmenee, ja 31 §:n mukaisesti velallisen puhevallan käyttäminen menettelyn alkaessa vireillä olevassa tai selvittäjän vireille panemassa oikeudenkäynnissä tai muussa menettelyssä (4 kohta). Keskeisin selvittäjän tehtävistä on huolehtia saneerausohjelmaehdotuksen laatimisesta (5 kohta). Hänen tulee myös suorittaa eräitä menettelyyn liittyviä 10 luvussa mainittuja hallinnollisia tehtäviä (6 kohta).

Pykälän 4 momentin mukaan selvittäjän tehtävä jatkuu siihen saakka, kun saneerausohjelma vahvistetaan, jollei menettely sitä ennen lakkaa. Edellä mainituista selvittäjän tehtävistä osa saattaa olla kesken saneerausmenettelyn lakatessa. Esimerkiksi 4 kohdassa tarkoitetut selvittäjän vireille panemat takaisinsaanti- ja muut oikeudenkäynnit ovat säännönmukaisesti edelleen vireillä. Jos ohjelman vahvistamista koskevaan päätökseen on haettu muutosta, voi selvittäjälle edelleen tulla tehtäviä saneerausohjelmaehdotuksen laatimisen osalta.

Nykyisten säännösten mukaan selvittäjälle voi tulla eräitä tehtäviä myös saneerausmenettelyn lakkaamisen jälkeen. Lain 77 §:n 2 momentin mukaan selvittäjän on annettava saneerausohjelman vahvistamispäätös tiedok-

si asiaan osallisille. Saneerausmenettelyn alkamisesta ja lakkaamisesta tehtävistä ilmoituksista säädetään yrityksen saneerauksesta annetun asetuksen 5 §:ssä. Tuomioistuim voi asetuksen 7 §:n mukaan antaa ilmoitusten tekemisen selvittäjän tehtäväksi olipa lakkaamisen perusteena saneerausohjelman vahvistaminen tai muu syy.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi nykyistä selkeämpi säännös selvittäjän tehtävän kestosta. Selvittäjän tehtävä kestää pääsäännön mukaan saneerausmenettelyn lakkaamiseen saakka. Lain 77 §:n 4 momentin mukaan saneerausmenettely lakkaa, kun saneerausohjelma on vahvistettu. Menettely voi lain mukaan lakata tietyissä tilanteissa myös ennen ohjelman vahvistamista. Näin on esimerkiksi silloin, kun käy ilmi, ettei maksukyvyttömyyttä voida saneerausohjelman avulla poistaa tai ilmenee jokin muu lain 7 §:n mukainen menettelyn keskeyttämisperuste. Saneerausmenettely lakkaa myös, jos velallinen asetetaan konkurssiin.

Selvittäjän tehtävä ei kuitenkaan aina pääty saneerausmenettelyn lakatessa. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi maininta selvittäjän tehtävän jatkumisesta siltä osin kuin on kyse edellä mainituista saneerausohjelman vahvistamispäätöksen tiedoksiannosta tai menettelyn lakkaamisesta koskevien ilmoitusten tekemisestä.

Lakiin otettaisiin lisäksi nimenomainen säännös, jonka mukaan selvittäjä voisi saattaa loppuun ne 1 momentin 4 kohdan mukaiset asiat, jotka hän on pannut vireille velallisen lukuun tai joissa hän on käyttänyt velallisen puhevaltaa ja jotka ovat kesken eräisiä ohjelman vahvistamisajankohtana. Jos menettely lakkaa muun syyn kuin saneerausohjelman vahvistamisen perusteella, selvittäjän tehtävä luonnollisesti samalla päättyy

myös 4 kohdassa tarkoitettujen asioiden osalta.

Selvittäjän tulee 1 momentin 5 kohdan mukaan huolehtia saneerausohjelmaehdotuksen laatimisesta. Tämän tehtävän loppuun saattaminen voi edellyttää, että selvittäjä jatkaa tehtävässään ohjelman vahvistamispäätöksen jälkeenkin. Näin on siinä tapauksessa, että ohjelman vahvistamispäätökseen on haettu muutosta. Selvittäjää voitaisiin ehdotuksen mukaan tarvittaessa kuulla muutoksenhakutuomioistuimessa. Säännös on tarpeen, koska selvittäjän asiantuntemuksella voi olla keskeinen merkitys saneerausasian käsittelyssä. Selvittäjän kuuleminen voi olla tärkeää erityisesti käsiteltäessä niitä ratkaisuja, joihin saa hakea muutosta vasta pääasian ratkaisun eli saneerausohjelman vahvistamisen yhteydessä. Näitä ovat lain 47 §:n 1 momentin mukainen päätös epäselvien velkojen huomioon ottamisesta saneerausohjelmassa ja 76 §:n 2 momentin mukainen ratkaisu velkojen jaosta ryhmiin ja näiden ryhmien äänivallasta. Käytännössä ehdotus tarkoittaisi sitä, että selvittäjä voisi hoitaa saneerausohjelmaehdotuksen laatimiseen liittyviä tehtäviä siihen saakka, kun saneerausohjelma on lainvoimaisesti vahvistettu.

Selvittäjän palkkion ja korvauksen vahvistaa 87 §:n 4 momentin mukaan velkojatoimikunta tai, jos sellaista ei ole, tuomioistuin. Tätä säännöstä sovellettaisiin myös selvittäjän tehtävien jatkuessa saneerausmenettelyn lakattua. Jos selvittäjä ja saneerausohjelman seurantaa varten määrätty valvoja ovat sama henkilö, selvittäjän tehtävä jatkuu valvojan tehtävän rinnalla.

Jos velallinen asetetaan konkurssiin, määräysvalta velallisen varallisuuteen siirtyy konkurssipesälle ja selvittäjän kelpoisuus velallisen puhevallan käyttämiseen tai kanteiden ajamiseen lakkaa. Takaisinsaantia voivat takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 23 §:n mukaan vaatia pesänhoitaja ja velkoja. Prosessitaloudellisista syistä takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 23 §:ään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka nojalla pesänhoitaja voisi jatkaa selvittäjän vireille panemaa takaisinsaantikannetta konkurssipesän lukuun. Velkoja voisi vastavasti jatkaa vireille panemaansa takaisinsaantikannetta pesän lukuun.

10 §. *Velkojatoimikunta.* Pykälän 4 momentin mukaan velallisen kotipaikan työvoimapiirin toimistolla on oikeus nimetä velkojatoimikuntaan yksi työvoima-asiaain hallin-

toa edustava henkilö, jos velallisen palveluksessa työsuhteen perusteella olevan henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 50. Syyskuun 1 päivänä 1997 voimaan tulleella lailla (23/1997) työvoimapiirin toimistojen sijaan ovat tulleet työvoima- ja elinkeinokeskukset. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi viranomaisorganisaation muutoksesta johtuva korjaus.

18 §. *Poikkeukset maksukieltoon.* Lain 17 §:n pääsäännön mukaan saneerausvelkaa ei saa maksaa yrityksen saneerausmenettelyn kestäessä. Eräät velallisen toiminnan kannalta välttämättömät suoritukset on 18 §:ssä kuitenkin rajattu maksukiellon ulkopuolelle. Näitä velkoja ovat pykälän 2 momentin mukaan muun muassa työntekijöiden työsuhteesta johtuvat saatavat viimeisiltä kolmelta kuukaudelta ennen menettelyn aloittamista. Selvittäjän päätöksellä voidaan maksaa myös määrältään vähäisiä saneerausvelkoja, mikäli se on menettelyn kannalta tarkoituksenmukaista.

Työntekijän palkasta tai eläkkeestä työntekijän suostumuksella pidätetyillä huoltokonttoritalletuksilla ei ole pankkitalletuksiin verrattavaa suojaa eikä enää etuoikeutta maksun saantiin työnantajan varoista.

Edellä mainittu maksamattomia palkkoja koskeva poikkeus maksukiellosta turvaa saneerattavan yrityksen toiminnan häiriötöntä jatkumista. Huoltokonttoritalletukset voidaan tietyiltä osin rinnastaa työntekijöiden palkkasaataviin. Tämän vuoksi on perusteltua säätää saneerausvelkojen maksukieltoon myös palkasta tai eläkkeestä pidätettyjä huoltokonttoritalletuksia koskeva poikkeus. Pykälän 2 momenttiin lisättäväksi ehdotetun uuden 2 a kohdan mukaan saneerausmenettelyn estämättä olisi maksettava työntekijälle hänen huoltokonttoriin tekemiinsä talletuksiin perustuvasta saatavastaan määrä, joka vastaa menettelyn alkamista edeltäneen kolmen kuukauden aikana tilille pidätettyjä palkka- tai eläke-eriä.

Ehdotus poikkeaa yleisperusteluissa mainitun huoltokonttorityöryhmän ehdotuksesta siltä osin, että tilinhaltijalle olisi maksettava tilille tosiasiaassa talletettua eikä työntekijän bruttopalkkaa vastaava määrä varoja. Säännöksen tarkoituksena on nimenomaan suojata sitä määrää varoja, joka on tiettyä aikana ennen menettelyn alkamista tilille pidätetty.

Ehdotettu säännös koskisi vain niitä palkka- ja eläkesuorituksia, jotka työnantaja on huoltokonttoritoiminnan puitteissa erottanut

huoltokonttoritalletukseksi, ei sen sijaan esimerkiksi niitä talletuksia, jotka työntekijä tai eläkkeensaaja on itse tehnyt tai muualta siirtänyt huoltokonttoriin. Säännös vastaa velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain siirtymäaikana voimassa ollutta 9 §:n 1 momentin 2 kohtaa. Vakiintuneen tulkinnan mukaan sairauspäiväraha tai lomarahat olivat samassa asemassa kuin palkka.

25 §. *Velkojan oikeus periä saatava kolmannelta.* Pykälän 1 momentissa on säännökset velkojan oikeudesta periä saatava takaaajalta tai vakuuden asettajalta, jos takauksitöus on annettu tai vakuus on asetettu liike- tai siihen rinnastettavassa toiminnassa. Saneerausmenettelyn alkaminen ei estä saneerausvelan perimistä tällaisessa tapauksessa takaaajalta tai vakuuden arvosta. Mitä momentissa on sanottu takaaajasta, koskee myös kanssavelallista.

Lakiin ei sisälly erityistä säännöstä siitä, voiko velkoja velan perimiseksi irtisanooa velan takaaajaan tai vakuudenasettajaan nähden. Velan irtisanominen takaaajaan nähden edellyttää takausasetuksen 6 §:n mukaan myös velalliseen kohdistettua irtisanomistointia. Saneerausmenettelyn alkamisesta seuraava perintäkielto puolestaan estää muun muassa velan irtisanominen velalliseen nähden. Yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 1 päivänä helmikuuta 1997 voimaan tulleen muutetun 14 §:n mukaan velkajärjestelyn alkaminen ei estä velkojaa perimästä velkaa takaaajalta tai vakuuden arvosta eikä irtisanomasta tai muuten eräännyttämästä velkaa takaaajan tai vakuuden asettajan osalta. Lisäksi pykälässä nimenomaan säädetään, että suorituksen vaatiminen takaaajalta ei edellytä velalliseen kohdistettua eräännyttämistointia. Saneerausta koskevat säännökset ehdotetaan tältä osin yhdenmukaistettaviksi yksityishenkilön velkajärjestelyn kanssa. Ehdotus vastaa sitä käytäntöä, jota yrityksen saneerauksen yhteydessä on yleisesti noudatettu. Päävelallisen yrityssaneeraus ei edelleenkään sinänsä olisi peruste irtisanomiselle, vaan irtisanominen edellyttää sopimuksen ehtojen mukaista perustetta.

27 §. *Eräiden sopimusten asema.* Pykälässä säädetään mahdollisuudesta irtisanooa eräitä velallisen liiketoiminnan jatkamista silmällä pitäen tarpeettomia sopimussuhteita saneerausmenettelyn aloittamisen jälkeen. Vuokra- tai vuokrausluottosopimuksen irtisanomisesta säädetään 1 momentissa.

Pykälän 1 momentin mukaan vuokrasopi-

mus, jossa velallinen on vuokralleottajana, voidaan menettelyn alettua sovittujen ehtojen estämättä velallisen puolelta irtisanooa päättämään kahden kuukauden kuluessa irtisanomisesta. Pykälän 1 momentissa olevan säännöksen mukaan korvaus sopimuksen ennen aikaisen päättymisen vuoksi käsittää *irtisanomisaikaan kohdistuvan vuokran tai muun vastikkeen lisäksi* omaisuuden hallinnan palauttamisesta aiheutuneet välttämättömät kustannukset sekä kohtuullisen korvauksen muusta vahingosta, jonka vuokralleottaja osoittaa hänelle aiheutuvan. Pykälän 4 momentin mukaan korvaus sopimuksen irtisanomisen vuoksi on tällöin saneerausvelkaa. Pykälän 1 momentin säännöksen sanamuoto on osoittautunut epäonnistuneeksi. Oikeuskäytännössä tätä säännöstä on yhdessä pykälän 4 momentin säännöksen kanssa tulkittu siten, että jos 27 §:n 1 momentissa säädettyä irtisanomisoikeutta on käytetty, vuokra irtisanomisajalta on saneerausvelkaa (KKO 1997:54).

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi siten, että säännöksestä poistettaisiin sanat "irtisanomisaikaan kohdistuvan vuokran tai muun vastikkeen lisäksi". Näin irtisanomisajan vuokraa ei voida enää pitää saneerausvelkana, vaan se on lain 32 §:n 1 momentista ilmenevän periaatteen mukaisesti suoritettava normaalisti vuokrasuhteen ehtojen mukaan.

32 §. *Menettelyn aikana syntynyt velka.* Pykälän 2 momentin mukaista saneerausmenettelyn aikana syntyneiden velkojen asemaa konkurssissa ehdotetaan muutettavaksi yleisperusteluissa esitetyistä syistä. Velat eivät enää olisi konkurssissa massavelan asemassa, vaan ne saisivat suorituksen parhaalla etuoikeudella velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettujen pantti- ja pidätysuiokeudella turvattujen saatavien jälkeen. Sama etuoikeus koskisi myös näiden saatavien korkoa varojen tilittämiseen saakka. Jos selvittäjän tai valvojan palkkiota tai kustannusten korvausta on edelleen maksumatta, näillä saatavilla olisi kuitenkin oikeus saada maksu ensin. Selvittäjän saatavien etuoikeudesta säädettäisiin ehdotetussa 87 §:n 5 momentissa.

Saneerausmenettelyn aikana syntyneiden saatavien etuoikeusasema muuttuisi vain siltä osin, että ne eivät enää kilpailisi konkurssikustannusten tai konkurssipesän muiden massavelkojen kanssa eivätkä selvittäjän ja valvojan palkkiosaatavien kanssa. Saneeraus-

menettelyn aikana syntyneet saatavat olisi edelleen maksettava ennen saneerausvelkoja sekä saneerausmenettelyn lakkaamisen ja konkurssin välisenä aikana syntyneitä velkoja.

Konkurssisäännön 75 §:n 1 momentin mukaan valvotuille saataville voidaan maksaa jako-osuuden ennakkoa maksunsaantijärjestyksen mukaan, jos pesän varat siihen riittävät. Sanotut etuoikeudet saatavat voivat näin ollen saada ennakkosuorituksia.

Ehdotus tarkoittaisi samalla sitä, että saneerausmenettelyn aikaiset saatavat olisi valvottava konkurssissa. Valvontakelpoisuuden etuna on se, että konkurssipesän on helpompi selvittää saatavat, kun velkojien on ilmoitettava saatavien tarkka määrä. Velkojat voisivat myös käyttää tavalliseen tapaan velkojan puhevaltaa konkurssissa. Velkojilla olisi näin ollen esimerkiksi äänioikeus konkurssipesän velkojainkokouksessa. Samalla kyseisten valvottujen saatavien riitauttaminen tulisi mahdolliseksi.

Saatavilla olisi etuoikeus niissä konkurseissa, jotka alkavat ennen saneerausohjelman päättymistä tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun saneerausmenettely on ilman saneerausohjelman vahvistamista lakanut. Tältä osin ehdotus vastaa nykyistä säännöstä. Ulosmittauksessa saneerausmenettelyn aikana syntyneillä saatavilla ei edelleenkaan olisi etuoikeutta.

53 §. *Vahvistamisen esteet.* Pykälän 2 momentin 3 kohdassa säädetään, että jos velallinen tai velallisyhtiön vastuunalainen yhtiömiös tai johtoon kuuluva on syyllistynyt menettelyyn, jonka perusteella konkurssitilanteessa voitaisiin määrätä liiketoimintakielto, tämä on este saneerausohjelman vahvistamiselle. Laki liiketoimintakiellosta annetun lain muuttamisesta (1220/1997) tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1998. Sen mukaan liiketoimintakiello voidaan määrätä, vaikka velallista ei ole asetettu konkurssiin. Pykälän sanamuotoa ehdotetaan tämän vuoksi tarkistettavaksi vastaamaan edellä mainitun lainmuutoksen sisältöä.

63 §. *Ohjelman muuttaminen.* Pykälän 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään vahvistetussa saneerausohjelmassa olevan teknisen kirjoitus- tai laskuvirheen tai muun niihin rinnastettavan selvän virheen korjaamisesta. Ohjelman oikaisemisessa noudatetaan oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10 §:n mukaista tuomion korjaamismenettelyä. Tuomioistuim voi tehdä oikaisun varattuun

tarvittaessa asianosaisille tilaisuuden tulla kuulluksi tehtävästä korjauksesta. Esimerkkinä kirjoitus- tai laskuvirheeseen rinnastettavasta selvästä virheestä voidaan mainita ohjelman mukaisen velkajärjestelyperiaatteen virheellinen soveltaminen tiettyyn velkaan taikka tiettyä velkaa tai varallisuutta koskevien määräysten jääminen epähuomiossa pois ohjelmasta.

Momentin toisen virkkeen mukaan tuomioistuim voi oikaista myös ohjelmassa olevan muunlaisen virheen niiden suostumuksella, joiden asemaan muutos vaikuttaa. Ohjelma on näin ollen mahdollista oikaista ilman että jouduttaisiin turvautumaan ylimääräiseen muutoksenhakuun. Esimerkkinä toisen virkkeen mukaisesta tilanteesta on esitöissä (HE 182/1992 vp s. 99) mainittu, että saatava, jota ei ole saneerausmenettelyssä riitautettu, osoittautuu ohjelman vahvistamisen jälkeen kokonaan tai osaksi perusteettomaksi.

Nykyisen 1 momentin toisen virkkeen mukaisen virheen oikaisun yhteydessä on tapauskohtaisesti arvioitava, vaikuttaako virheen oikaiseminen jonkun asianosaisen asemaan tämän suostumusta edellyttävällä tavalla. Niinpä käytännössä esimerkiksi ohjelmaan erehdyksessä liian suurena merkittyä velan määrää ei ole kaikissa tilanteissa voitu korjata oikeaksi, jos velkoja ei ole suostunut muutokseen.

Erityisesti suurempien yritysten saneerausmenettelyssä on havaittu, että ohjelmaehdotuksen laatimiselle varattu, suhteellisen lyhyenä aikana ei aina pystytty saattamaan kirjanpitoa aukottomasti ajan tasalle niin, että kirjanpidon osoittamat saatavat vastaisivat saneerauksen alkamishetken tosiasiallisia saatavia. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että osa velasta oli jo maksettu. Tämän vuoksi 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan tuomioistuim voisi oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10 §:n mukaista menettelyä noudattaen ja siis ilman asianosaisten suostumusta korjata ohjelmaa, jos velan määrä on velan lyhennyksen vuoksi tai muusta siihen rinnastettavasta syystä merkitty virheellisesti maksuohjelmaan. Tällaisesta tilanteesta olisi kysymys tyypillisesti silloin, kun velan määrä osoittautuu maksuohjelmaan merkittyä pienemmäksi ennen saneerausmenettelyn alkua tapahtuneen maksun vuoksi. Säännöksen perusteella ohjelmaa voitaisiin korjata myös esimerkiksi silloin, jos ohjelmaan on merkitty virheellisesti, ke-

nelle velkojalle saatava kuuluu.

Ehdotetulla säännöksellä ei tietenkään syrjäytettäisi niitä säännöksiä, joiden mukaan velkojan on oikeutensa säilyttääkseen ilmoitettava saatavansa laissa säädettyä menettelyä noudattaen. Se seikka, että velkoja jälkikäteen huomaa kirjanpidostaan saatavansa olevan suurempi kuin minkälaisena se on otettu ohjelmassa huomioon, ei sinänsä olisi ehdotuksen mukaan peruste ohjelman oikaisemiselle.

Oikeudenkäymiskaaren viittaussäännöksen mukaan oikaisusta kuultaisiin asianosaisia tarvittaessa. Lähtökohtana olisi, että oikaisusta kuullaan sitä asiaan osallista, jota muutos välittömästi koskee tai jonka jakoosuuteen oikaisu vaikuttaa. Se, ketä kuullaan, jäisi tapauskohtaisesti tuomioistuimen harkintaan.

Pykälän 3 momentissa on säännökset maksuohjelman muuttamisesta silloin, kun saneerausvelan määrää, perustetta tai siihen liittyvää muuta epäselvyyttä koskeva asia on 57 §:n 3 momentin nojalla osoitettu ratkaistavaksi erillisessä menettelyssä tai kun velkojalle maksun takaisinsaannin vuoksi syntyy saatava velalliselta. Ohjelmaa on velkojan tai velallisen vaatimuksesta muutettava, jos velkojan oikeutta koskeva ratkaisu vaikuttaa ohjelman mukaisen velkajärjestelyn sisältöön.

Säännös koskee sanamuotonsa mukaan vain tilanteita, joissa velan määrä tai velkojan oikeus on riitautettu ja asia on osoitettu ratkaistavaksi erillisessä menettelyssä. Saneerausvelka tai velkojan muu oikeus on kuitenkin voinut olla erillisen oikeudenkäynnin kohteena jo ennestään saneerausmenettelyn alkaessa. Tässäkin tapauksessa tuomioistuimen tulee 47 §:n 1 momentin nojalla määrätä, minkä suuruisena velka otetaan huomioon ohjelmassa.

Momentin ensimmäistä virkettä ehdotetaan selvytyden vuoksi muutettavaksi niin, että säännöksessä viitattaisiin 57 §:n 3 momentin sijasta 47 §:n 1 momenttiin. Jälkimmäinen säännös kattaa myös 57 §:n 3 momentissa tarkoitettut tilanteet. Säännöstä sovellettaisiin siten sekä niissä tilanteissa, joissa asia on osoitettu ratkaistavaksi erillisessä menettelyssä, että niissä tapauksissa, joissa oikeudenkäynti, välimiesmenettely tai hallintomenettely on jo ennestään ollut vireillä.

Ohjelmaa on 3 momentin mukaan muutettava sikäli kuin velkojan oikeutta koskeva ratkaisu vaikuttaa ohjelman mukaisen velka-

järjestelyn sisältöön. Mahdollista on, että ratkaisu ei vaikuta velkajärjestelyn sisältöön vaan vaikuttaa maksuohjelmaan, jota säännöksessä ei nimenomaisesti mainita. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun takaisinsaannin vuoksi syntyy uusi velka, joka on lisättävä ohjelmaan, tai erillisessä menettelyssä vahvistettu velan määrä poikkeaa ohjelmaan merkitystä. Selvytyden vuoksi momenttia ehdotetaan tältä osin tarkistettavaksi.

71 §. *Päätös menettelyn aloittamisesta.* Pykälän 3 momentissa säädetään selvittäjän velvollisuudesta antaa menettelyn aloittamista koskeva päätös tiedoksi eri tahoille. Työvoimapiirin toimistojen sijaan ovat tulleet työvoima- ja elinkeinokeskukset. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlainen viranomaisorganisaation muutokseen liittyvä tarkistus kuin 10 §:n 4 momenttiin.

78 §. *Päätös menettelyn lakkaamisesta ilman saneerausohjelman vahvistamista.* Jos tehdään vaatimus saneerausmenettelyn keskeyttämisestä tai jos saneerausvelan velkoja vaatii velallisen asettamista konkurssiin, on lain mukaan kaikille velkojille varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksesta. Kaikkien velkojen kuulemista ei kuitenkaan läheskään aina voida pitää tarkoituksenmukaisena. Keskeyttämishakemukset ovat tavallisesti perusteeltaan selviä. Hakemus on esimerkiksi hyväksyttävä uuteen velkaan nojautuvan konkurssiperusteen vuoksi. Sen vuoksi esityksessä ehdotetaan, että samaan tapaan kuin saneeraushakemuksesta myös saneerausmenettelyn keskeyttämishakemuksesta tai saneerausvelkojan tekemästä konkurssihakemuksesta kuultaisiin vain saataviensa suuruuden perusteella merkittävänä pidettäviä velkoja sekä muita velkoja, joita tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi kuulla. Yleensä voi olla tarpeen, että jokaisesta velkojaryhmästä kuullaan ainakin yhtä velkojaa.

Tärkeää kuitenkin on, että kaikki velkojat saavat tiedon menettelyn keskeyttämisestä. Selvittäjän tehtävänä olisi uuden 2 momentin mukaan ilmoittaa menettelyn keskeyttämistä tarkoittavasta päätöksestä viipymättä kaikille asiaan osallisille. Päätös annettaisiin tiedoksi samalla tavalla kuin päätös menettelyn aloittamisesta (71 §:n 3 momentti).

79 §. *Päätös velkajärjestelyn tai saneerausohjelman raukeamisesta.* Ennen kuin velkajärjestely tai saneerausohjelma määrätään 64 tai 65 §:n nojalla raukeamaan, tuomioistuimen on lain mukaan kuultava velal-

lista, velkojia ja valvojaa. Kaikkien velkojen kuulemisvelvoite on käytännössä osoittautunut tarpeettoman laajaksi erityisesti silloin, kun tuomioistuimen käsiteltäväksi on tullut useita erillisiä raukeamisvaatimuksia. Tämän vuoksi ehdotetaan, että samaan tapaan kuin edellä 78 §:n osalta tuomioistuimen kuulemisvelvollisuutta lievennetään myös velkajärjestelyn tai saneerausohjelman raukeamishakemuksen osalta. Hakemuksesta olisi kuultava vain saatavien suuruuden perusteella merkittävänä pidettäviä velkojia sekä muita velkojia, joita tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi kuulla.

Lakiin ei nykyisin sisälly säännöstä raukeamisesta tehtävistä ilmoituksista. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi tätä koskeva uusi 2 momentti. Jos velkajärjestely määrätään raukeamaan, tuomioistuimen olisi ilmoitettava tästä aina velalliselle ja valvojalle. Velkojille ilmoitus tehtäisiin siltä osin kuin tuomioistuin pitää sitä tarpeellisenä. Tieto yksittäisen velkajärjestelyn raukeamisesta voi olla merkittävä paitsi kyseiselle velkojalle myös muille velkojille esimerkiksi silloin, kun raukeava järjestely koskee ohjelman noudattamisen kannalta merkittävää saatavaa. Koko saneerausohjelman raukeamista koskevasta päätöksestä olisi raukeamisen merkittävien vaikutusten vuoksi aina ilmoitettava velalliselle, kaikille velkojille ja valvojalle.

87 §. *Selvittäjän palkkio ja kustannusten korvaaminen.* Pykälän 5 momentissa säädetään maksamatta olevan selvittäjän palkkio- ja korvaussaatavan asemasta velallisen konkurssissa ja velallisen omaisuuden ulosmittauksessa. Selvittäjän maksamatta oleva saatava on konkurssissa samassa asemassa kuin konkurssikustannukset. Selvittäjän saatavan massavelka-asema ei riipu konkurssin ajankohdasta siten kuin saneerausmenettelyn aikana syntyneen saatavan asema. Lain 61 §:n 2 momentin viittaussäännöksen perusteella 87 §:ää sovelletaan myös valvojan saatavaan.

Selvittäjän saatavan asema velallisen konkurssissa ehdotetaan yleisperusteluissa esitetyistä syistä muutettavaksi siten, että saatava ei olisi enää konkurssikustannusten asemassa, vaan se olisi valvottava ja sillä olisi paras etuoikeus velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettujen eli pantti- ja pidätysoikeuden perusteella etuoikeutettujen saatavien jälkeen. Selvittäjän saatavan etuoikeus ei edelleenkään riippuisi

siitä, milloin velallinen on asetettu konkurssiin. Selvittäjän ja valvojan asemaa turvaa maksunsaantijärjestyksen lisäksi se, että heille voidaan pykälän 1 ja 2 momentin mukaan tietyin edellytyksin maksaa palkkiota ja kustannusten korvausta osasuorituksina tehtävän edetessä.

Ehdotuksen mukaan selvittäjän ja valvojan saatava maksettaisiin ennen saneerausmenettelyn aikana syntyneitä saatavia. Tämä etusija on tarpeen, jotta selvittäjäntoimen hoitamisen edellytykset turvattaisiin.

Ehdotus selkeyttäisi konkurssipesän pesänhoitajan sekä selvittäjän ja valvojan palkkioiden keskinäisen maksunsaantijärjestyksen. Voimassa olevan lain mukaan sekä pesänhoitajan palkkio että selvittäjän ja valvojan maksamatta oleva palkkio ovat konkurssikustannuksina pesän massavelkaa. Ehdotuksen mukaan konkurssikustannuksia ja samalla massavelkaa olisi vain pesänhoitajan palkkio, joka näin ollen saisi suorituksen ensin.

Pykälän 4 momentin mukaan selvittäjän ja valvojan palkkion määrän vahvistaa velkojatoimikunta tai, jos sellaista ei ole, tuomioistuin. Epätietoisuutta on esiintynyt siitä, onko velkojatoimikunnalla toimivaltaa vahvistaa selvittäjän ja valvojan palkkiota sen jälkeen, kun saneerausmenettely on lakannut tai saneerausohjelma on rauennut esimerkiksi konkurssin vuoksi.

Konkurssissa velallinen menettää oikeuden määrätä omaisuudestaan konkurssipesälle eikä velkojatoimikunnalla ole enää määräysvaltaa velallisen omaisuuteen. Velkojatoimikunnan toimikausikään ei voi jatkaa konkurssin alettua. Ehdotuksen mukaan selvittäjän ja valvojan palkkio ja kustannusten korvaus ovat valvottavia saatavia, jotka selvitetään konkurssissa muiden saatavien tavoin. Saatava voidaan siis riittauttaa, jolloin se tutkitaan konkurssiasiaa käsittelevässä tuomioistuimessa.

100 a §. *Yrityssaneerausrekisteri.* Yrityssaneerausrekisterin ylläpito on siirtynyt oikeusministeriöltä oikeusrekisterikeskukselle oikeusrekisterikeskuksesta annetulla lailla (1287/1995). Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi tämän organisaatiomuutoksen vuoksi.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Ehdotettua 27 §:n 1 momenttia sovellettaisiin vain niihin saataviin, jotka kohdistuvat lain voimaantumisen jälkeiseen aikaan. Sään-

nöksessä tarkoitetun irtisanomisajan vastikkeen kuulumisen saneerauksen piiriin määrytyisi siis lain voimaantulon eikä saneerausmenettelyn alkamisajankohdan mukaan. Ehdotettuja 32 §:n 2 momentin ja 87 §:n 5 momentin säännöksiä saneerausmenettelyn aikaisen velan sekä selvittäjän ja valvojan palkkion asemasta konkurssissa ei sovellettaisi niissä tapauksissa, joissa saneerausmenettely on aloitettu ennen ehdotetun lain voimaantuloa. Edellä mainitussa tapauksissa säännöksiä sovellettaisiin edelleen niiden nykyisessä muodossa.

Lain 18 §:n 2 momentin 2 a kohdan mukainen huoltokonttoritalletuksia koskeva poikkeus velallisen maksukiellosta tulisi sovellettavaksi niin ikään vain niissä tapauksissa, joissa päätös saneerausmenettelyn aloittamisesta tehdään ehdotetun lain voimaantulon jälkeen.

1.2. Laki velkojien maksunsaanti-järjestyksestä

3 a §. *Yrityksen saneerauksen yhteydessä syntyneen saatavan etuoikeus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 a §. Pykälässä viitattaisiin yrityksen saneerauksesta annetun lain 32 §:n 2 momenttiin, jossa ehdotetaan säädettäväksi saneerausmenettelyn aikaisten saatavien asemasta konkurssissa, joka on alkanut sanotussa lainkohdassa tarkoitettuna ajankohtana, sekä 87 §:n 5 momenttiin, jossa ehdotetaan säädettäväksi selvittäjän ja valvojan maksamatta olevan palkkion ja kustannusten korvauksen asemasta konkurssissa ja ulosotossa. Kyseisillä saatavilla olisi ehdotuksen mukaan konkurssissa paras etuoikeus 3 §:ssä tarkoitettujen saatavien jälkeen. Näiden saatavien keskinäisestä etuoikeusjärjestyksestä konkurssissa säädettäisiin niin ikään mainituissa lainkohdissa.

4 §. *Elatusavun etuoikeus.* Pykälään lisättäisiin viittaus uuteen 3 a §:ään, jossa tarkoitettujen saatavien saajien ehdotuksen mukaan konkurssissa maksun ennen 4 §:ssä tarkoitettuja saatavia.

5 §. *Yrityskiinnityksen tuottama etuoikeus.* Pykälään lisättäisiin samoin kuin edellä 4 §:ssä viittaus uuteen 3 a §:ään.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Tarkoitus on, että ehdotettu laki tulisi voimaan samaan aikaan muiden tässä esityksessä ehdotettujen lakien kanssa. Ehdotetun lain säännöksiä sovellettaisiin vain niissä tapauksissa, joissa päätös saneerausmenettelyn

aloittamisesta on tehty lain voimaantulon jälkeen. Muissa tapauksissa sovellettaisiin edelleen nykyisiä säännöksiä.

1.3. Konkurssisääntö

19 §. Tuomioistuimen tulee pykälän 1 momentin mukaan velkojainkuulustelun jälkeen julkisella haasteella kutsua velkojat ilmoittamaan määräpäivään mennessä kirjallisesti saatavansa. Pykälän 3 momentin mukaan tuomioistuimen on määräajassa julkaistava kuulutus julkisesta haasteesta virallisessa lehdessä. Momentissa säädetään lisäksi kuulutuksen sisällöstä.

Yrityksen saneerauksesta annetun lain 32 §:n 2 momenttiin ehdotetun muutoksen mukaan saneerausmenettelyn aikana syntyneet saatavat tulee valvoa ja ne saavat vahvan etuoikeuden lainkohdassa tarkoitetuissa konkurssissa. Tämän vuoksi on tarpeen, että julkisessa kuulutuksessa mainitaan saneerausmenettelyn alkamispäivä ja lakkaamispäivä niissä konkurssissa, jotka ovat alkaneet ennen saneerausohjelman päättymistä tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun menettely on ilman ohjelman vahvistamista lakannut. Tavarantoimittajilla ja muilla velkojilla, joiden saatava on syntynyt saneerausmenettelyn alettua, ei välttämättä ole edes ollut tietoa vireillä olevasta saneerausmenettelystä. Julkisesta kuulutuksesta velkojat saisivat tiedon konkurssia edeltäneestä saneerausmenettelystä.

24 §. Pykälän 1 momentissa säädetään valvontakirjelmän sisällöstä. Jos velkoja haluaa vaatia saatavalleen etuoikeutta, tätä koskeva nimenomainen vaatimus on tehtävä valvontakirjelmässä. Valvontakirjelmästä tulee käydä ilmi, mihin vaatimus perustuu.

Saneerausmenettelyn aikana syntyneille saataville ehdotetaan yleistä etuoikeutta niissä konkurssissa, jotka alkavat saneerausohjelman aikana tai kolmen kuukauden kuluessa menettelyn lakkaamisesta. Nykyisten säännösten mukaan myös tätä etuoikeutta tulisi nimenomaisesti vaatia ja vaatimuksen perusteen tulisi ilmetä valvontakirjelmästä. Niillä velkojilla, jotka valvovat saneerausmenettelyn aikana syntyneitä etuoikeutettuja saatavia velallisen konkurssissa, on yleensä myös muita saatavia velalliselta. Valvontakirjelmässä saatavat ja niiden syntyajankohdat eritellään. Jos valvontakirjelmästä käy ilmi, että saatava on sen syntymisajankohdan perusteella etuoikeutettu, ei nimenomaisen

etuoikeusvaatimuksen esittämistä olisi tarpeen vaatia. Tällä tavoin voitaisiin välttää oikeudenmenetyksiä, joita erityisesti yksityishenkilöille ja valvontansa itse suorittaville pienyrityksille saattaisi muutoin syntyä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että pesähoitajan ja tuomioistuimen olisi otettava menettelyn aikana syntyneen saatavan etuoikeus huomioon, vaikka velkoja ei olisi tehnyt sitä koskevaa vaatimusta, jos etuoikeuden peruste käy ilmi valvontakirjelmästä.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Tarkoitus on, että ehdotettu laki tulisi voimaan samaan aikaan muiden tässä esityksessä ehdotettujen lakien kanssa. Ehdotetun lain säännöksiä sovellettaisiin vain niissä tapauksissa, joissa päätös saneerausmenettelyn aloittamisesta on tehty lain voimaantulon jälkeen. Muissa tapauksissa sovellettaisiin edelleen nykyisiä säännöksiä.

Maaliskuun 1 päivänä 1995 voimaantulleen konkurssisäännön muuttamisesta annetun lain (110/1995) voimaantulosäännöksen mukaan toimitsijamiehellä ei ole vuoden 1998 loppuun asti velvollisuutta toimittaa tuomioistuimelle tietoja konkurssipesän lopullisesta selvityksestä (105 ja 106 §). Muutos toteutettiin tuolloin lakiteknisistä syistä väliaikaisena. Koska konkurssilainsäädännön kokonaisuudistusta ei ole voitu toteuttaa mainittuun ajankohtaan mennessä, säännöksen voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi vuoden 2001 loppuun saakka.

1.4. Laki takaisinsaannista konkurssipesään

2 §. *Määräpäivä.* Määräpäivästä silloin, kun velallinen asetetaan konkurssiin saneerausmenettelyn aikana tehdystä hakemuksesta, säädetään 3 momentissa. Säännöksen mukaan konkurssitakaisinsaannin määräpäivä on tällöin yrityksen saneerauksesta annetun lain 35 §:n 2 momentissa tarkoitettu päivä eli se päivä, jona saneeraushakemus tai, jos sitä puolestaan oli edeltänyt konkurssihakemus, konkurssihakemus oli tullut vireille. Säännös koskee siis vain niitä tilanteita, joissa konkurssihakemus on tehty saneerausmenettelyn aikana. Tavallista kuitenkin on, että konkurssihakemus tehdään vasta jonkin aikaa saneerausmenettelyn lakkaamisen jälkeen.

Jos saneerausmenettely lakkaa ja konkurssi seuraa pian sen jälkeen, on konkurssin yhteydessä tärkeää tutkia, olisiko jokin sellainen toimi, jonka peräyttämistä olisi voitu

vaatia jo saneerauksessa, peräytettävissä konkurssipesään. Tämän vuoksi säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi. Jos konkurssihakemus tehdään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun saneerausmenettely oli määrätty lakkaamaan muusta syystä kuin saneerausohjelman vahvistamisen vuoksi, takaisinsaannin määräpäivä konkurssissa olisi edellä mainittu lain 35 §:n 2 momentissa tarkoitettu päivä eli yleensä saneeraushakemuksen vireilletulopäivä. Määräpäivä ei siis koskisi saneerausohjelman vahvistamisen jälkeen tehdystä konkurssihakemuksesta alkaneita konkurssseja.

Yksityishenkilön velkajärjestelyn yhteydessä takaisinsaannin määräpäivä määräytyy vastaavasti kuin yrityssaneerauksen yhteydessä. Sen vuoksi momentin määräpäiväsäännöstä yksityishenkilön velkajärjestelyn osalta ehdotetaan muutettavaksi vastaavalla tavalla. Säännös määräpäivästä koskisi näin ollen konkurssseja, joissa konkurssihakemus on tehty paitsi velkajärjestelymenettelyn aikana myös kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun menettely on lakannut maksuohjelmaa vahvistamatta velkajärjestelyhakemuksen tultua hylätyksi taikka asian käsittelyn jäätyä sillensä hakemuksen peruuttamisen tai muun syyn vuoksi. Samassa yhteydessä ehdotetaan muutettavaksi määräpäivää koskevaa säännöstä myös muilta osin. Nykyisen lain mukaan määräpäivänä pidetään sitä päivää, jona hakemus velkajärjestelystä tehtiin. Perusteltua kuitenkin olisi, että tämä päivä määräytyisi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 60 §:n 2 momentin mukaan ja siis yhdenmukaisesti yrityssaneerausasioiden kanssa. Jos velkajärjestelyä haettaessa oli vireillä hakemus velallisen asettamisesta konkurssiin, määräpäivänä pidettäisiin päivää, jona konkurssihakemus tehtiin. Jos vireillä oli useita konkurssihakemuksia, määräpäivänä pidettäisiin ensimmäisen konkurssihakemuksen vireilletulopäivää.

23 §. *Takaisinsaannin vaatiminen.* Velallinen voidaan asettaa konkurssiin yrityksen saneerausmenettelyn aikana tai velalliselle saneerausmenettelyssä vahvistetun saneerausohjelman aikana. Tällöin voi olla vireillä saneerauksen yhteydessä nostettu takaisinsaantikanne, joka jää konkurssin alettua tutkimatta. Pesähoitajalla tai velkojalla on mahdollisuus nostaa samasta asiasta uusi kanne ja vaatia omaisuutta peräytettäväksi konkurssipesään. Prosessitaloudellisista syistä pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3

momentti, jonka nojalla voitaisiin jatkaa konkurssipesän lukuun sellaisen takaisinsaantikanteen ajamista, joka on tullut vireille yrityksen saneerausmenettelyn yhteydessä. Saneerausmenettelyn yhteydessä oikeustoimi voidaan peräyttää vastaavin perustein kuin konkurssissa. Ehdotuksella ei puututa takaisinsaannin aineellisiin perusteisiin.

Yrityksen saneerauksen yhteydessä takaisinsaantikanteen voi nostaa selvittäjä tai velkoja. Ehdotetun säännöksen perusteella konkurssipesän uskotut miehet tai toimitsijamiehet voisivat jatkaa selvittäjän vireille paneman kanteen ajamista. Jos kanteen on pannut vireille velkoja, kyseinen velkoja voisi edelleen jatkaa kannetta konkurssin alettua. Tällöin kuitenkin peräytyvä omaisuus tulee konkurssipesän hyväksi kuten konkurssitakaisinsaannissa yleensäkin. Yrityksen saneerauksen yhteydessä velkoja ajaa kannetta omaksi hyväkseen.

Kanteen jatkaminen edellyttäisi ehdotuksen mukaan sitä, että pesänhoitaja tai velkoja ilmoittaa jatkamisesta sille tuomioistuimelle, jossa takaisinsaantikanne on vireillä. Ilmoitus olisi tehtävä kolmen kuukauden määräajassa. Määräaika laskettaisiin paikalletutopäivästä eli konkurssivalvonnalle asetetusta määräpäivästä. Pesänhoitajan tehtävänä on selvittää, onko selvittäjä nostanut yrityksen saneerauksen yhteydessä takaisinsaantikanteita. Tämän voidaan katsoa liittyvän pesän normaaliin selvitykseen. Kun velkoja on nostanut takaisinsaantikanteen, konkurssi tulee velkojan tietoon joko pesänhoitajan ilmoittaessa velkojainkuulustelusta tai viimeistään konkurssivalvontaa koskevasta kuulutuksesta. Velkojan jatkaman takaisinsaantikanteen käsittelyssä tulee sovellettavaksi takaisinsaantilain 24 §:n 2 momentti, jonka mukaan tuomioistuimen on varattava

uskotuille miehille tai toimitsijamiehille tilaisuus tulla kuulluiksi.

Yrityksen saneerauksen yhteydessä nostetun takaisinsaantikanteen johdosta selvittäjälle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut maksetaan konkurssissa muutettavaksi ehdotetun yrityksen saneerauksesta annetun lain 87 §:n nojalla pesän varoista parhaalla etuoikeudella pantti- ja pidätysoikeudella turvattujen saatavien jälkeen. Vastaavasti maksetaan selvittäjälle syntyneet kulut myös siinä tapauksessa, että pesänhoitaja jatkaa kannetta selvittäjän sijasta. Velkoja ajaa takaisinsaantikannetta omalla kuluriskillään niin saneerauksen kuin konkurssinkin yhteydessä, joten velkojan kulut jäävät hänen vahingokseen, jos ilmoitusta ei tehdä ja kanne jää tutkimatta.

Yksityishenkilön velkajärjestelyn yhteydessä takaisinsaantia voi vaatia velkoja (laki yksityishenkilön velkajärjestelystä 60 §). Ehdotuksen mukaan velkoja voisi jatkaa myös tällaista kannetta konkurssipesän lukuun silloin, kun velallinen asetetaan konkurssiin velkajärjestelymenettelyn tai velalliselle vahvistetun maksuohjelman keston aikana.

Voimaantulosäännös. Tarkoitus on, että ehdotettu laki tulisi voimaan samaan aikaan muiden tässä esityksessä ehdotettujen lakien kanssa.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yrityksen saneerauksesta 25 päivänä tammikuuta 1993 annetun lain (47/1993) 8 §:n 4 momentti, 10 §:n 4 momentti, 25 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti, 32 §:n 2 momentti, 53 §:n 2 momentin 3 kohta, 63 §:n 1 ja 3 momentti, 71 §:n 3 momentti, 78 ja 79 §, 87 §:n 5 momentti ja 100 a §, sellaisena kuin niistä on 100 a § laissa 1029/1993, sekä *lisätään* 18 §:n 2 momenttiin uusi 2 a kohta, seuraavasti:

8 §

Selvittäjä

Selvittäjän tehtävä kestää saneerausmenettelyn lakkaamiseen saakka ja sen jälkeenkin siinä laajuudessa kuin on tarpeen menettelyn lakkaamiseen liittyvien tiedoksiantojen ja ilmoitusten tekemiseksi sekä 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien loppuun saattamiseksi.

10 §

Velkojatoimikunta

Jos velallisen palveluksessa työsuhteen perusteella olevan henkilöstön määrä säännöllisesti on vähintään 50, velallisen kotipaikan työvoima- ja elinkeinokeskuksella on oikeus nimetä velkojatoimikuntaan yksi työvoima-asiain hallintoa edustava henkilö, joka saa osallistua toimikunnan työhön ilman äänivaltaa.

18 §

Poikkeukset maksukieltoon

Edellä 17 §:ssä säädetyn kiellon estämättä:

2 a) on maksettava työnantajan huolto-
konttoritoimintaan perustuvasta työntekijän
saatavasta määrä, joka vastaa menettelyn
alkamista edeltäneen kolmen kuukauden ai-
kana työsuhteesta johtuneesta palkasta tai
eläkkeestä erotettuja varoja;

25 §

Velkojan oikeus periä saatava kolmannelta

Saneerausmenettelyn alkaminen ei estä saneerausvelan perimistä takaajalta taikka kolmannen henkilön asettaman vakuuden arvosta eikä irtisanomasta tai muuten eräännyttämästä velkaa takaajan tai edellä tarkoitettun vakuuden asettajan osalta, jos takaus-
sitoumus on annettu tai vakuus asetettu lii-
ke- tai siihen rinnastettavassa toiminnassa.
Mitä edellä on sanottu takaajasta koskee
myös kanssavelallista. Suorituksen vaatimi-
nen takaajalta ei edellytä velalliseen kohdis-
tettua eräännyttämistointia.

27 §

Eräiden sopimusten asema

Vuokra- tai vuokrausluottosopimus, jossa velallinen on vuokralleottajana, voidaan me-
nettelyn alettua velallisen puolelta irtisanoa
29 ja 30 §:n säännöksiä noudattaen pääty-
mään kahden kuukauden kuluttua irtisanomi-
sesta sopimuksen kestoa tai irtisanomista
koskevien ehtojen estämättä. Korvaus sopi-
muksen ennakaisen päättymisen vuoksi
käsittää omaisuuden hallinnan palauttamises-
ta aiheutuneet välttämättömät kustannukset
sekä kohtuullisen korvauksen muusta vahin-
gosta, jonka vuokralleottaja osoittaa hänelle
aiheutuvan. Vuokrausluottosopimuksen osalta
noudatetaan lisäksi, mitä 26 §:ssä sääde-
tään käyttämättä jäävään luottoaikaan koh-
distuvien luottokustannusten lukemisesta
velallisen hyväksi.

32 §

Menettelyn aikana syntynyt velka

Jos velallinen asetetaan konkurssiin ennen saneerausohjelman päättymistä tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun saneerausmenettely on ilman saneerausohjelman vahvistamista lakannut, menettelyn alkamisen ja lakkaamisen välisenä aikana syntyneet saatavat ja niille varojen tilittämiseen kertyvä korko maksetaan konkurssissa velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain (1578/1992) 3 §:ssä tarkoitettujen saatavien jälkeen parhaalla etuoikeudella. Maksamatta oleva selvittäjän ja valvojan palkkio ja korvaus sekä niille varojen tilittämiseen kertyvä korko maksetaan kuitenkin ensin.

53 §

Vahvistamisen esteet

Jollei erityisiä vastasyitä ole, ohjelma on myös jätettävä vahvistamatta, jos:

3) velallinen, velallisyhtiön henkilökohtaisesti vastuunalainen yhtiömies tai velallisyhtiön johtoon kuuluva henkilö on syyllistynyt tai on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen menettelyyn, jonka perusteella hänet voitaisiin määrätä liiketoimintakieltoon.

63 §

Ohjelman muuttaminen

Vahvistetussa ohjelmassa olevan kirjoitus-tai laskuvirheen tai muun niihin rinnastettavan selvän virheen korjaamisesta on voimassa, mitä tuomion korjaamisesta säädetään. Sama on voimassa, jos velan määrä on velan lyhennyksen vuoksi tai muusta siihen rinnastettavasta syystä merkitty virheellisesti maksuohjelmaan. Tuomioistuim voi myös oikaista ohjelmassa olevan muunlaisen virheen, jos ne, joiden asemaan asia vaikuttaa, siihen suostuvat.

Jos saneerausvelan määrä tai velkojan oikeus vahvistetaan toisenlaiseksi kuin millaisena se on 47 §:n 1 momentin nojalla otettu saneerausohjelmassa huomioon, ohjelmaa on

velkojan tai velallisen vaatimuksesta muutettava sikäli kuin velkojan oikeutta koskeva ratkaisu vaikuttaa ohjelman mukaisen velkajärjestelyn tai maksuohjelman sisältöön. Sama on vastaavasti voimassa, jos velkojalle maksun takaisinsaannin vuoksi syntyy 38 §:ssä tarkoitettu saatava.

71 §

Päätös menettelyn aloittamisesta

Selvittäjän on viipymättä annettava päätös tiedoksi velallisen hakemuksesta tai selvityksestä ilmeneville velkojille sekä takaajille, kanssavelallisille ja vakuuden asettajille. Jos kysymyksessä on 10 §:n 4 momentissa tarkoitettu velallinen, päätös on annettava tiedoksi myös asianomaiselle työvoima- ja elinkeinokeskukselle.

78 §

Päätös menettelyn lakkaamisesta ilman saneerausohjelman vahvistamista

Jos tehdään vaatimus menettelyn keskeyttämisestä tai saneerausvelan velkoja vaatii velallisen asettamista konkurssiin, tuomioistuimen on varattava velalliselle, selvittäjille ja saataviensa suuruuden perusteella merkittävänä pidettäville velkojille sekä muillekin velkojille, joita tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi kuulla hakemuksesta, tilaisuus antaa määräpäivään mennessä kirjallinen lausuma tai kutsuttava asiaan osallinen kuultavaksi istuntoon. Kehotuksen ja kutsun sekä vaatimuksen tiedoksiannosta velalliselle ja velkojille huolehtii selvittäjä.

Selvittäjän on viipymättä annettava saneerausmenettelyn lakkaamista tarkoittava päätös tiedoksi kaikille asiaan osallisille.

79 §

Päätös velkajärjestelyn tai saneerausohjelman raukeamisesta

Ennen kuin velkajärjestely tai saneerausohjelma määrätään 64 tai 65 §:n nojalla raukeamaan, tuomioistuimen on varattava velalliselle, valvojalle ja saataviensa suuruuden perusteella merkittävänä pidettäville velkojille sekä muillekin velkojille, joita tuomiois-

tuin katsoo tarpeelliseksi kuulla hakemuksessa, tilaisuus antaa asiasta kirjallinen lausuma tai kutsuttava asiaan osallinen kuultavaksi istuntoon.

Velkajärjestelyn raukeamisesta on viipymättä ilmoitettava velalliselle ja valvojalle sekä myös velkojille siltä osin kuin tuomioistuimien pitää sitä tarpeellisenä. Saneerausohjelman raukeamisesta on ilmoitettava velalliselle, kaikille velkojille ja valvojalle.

87 §

Selvittäjän palkkio ja kustannusten korvaaminen

Jos velallinen asetetaan konkurssiin, tässä pykälässä tarkoitettu, maksamatta oleva palkkio ja korvaus sekä niille varojen tilittämiseen kertyvä korko maksetaan konkurssissa velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettujen saatavien jälkeen parhaalla etuoikeudella ja ennen 32 §:n 2 momentissa tarkoitettuja saatavia. Ulosmittauksessa maksamatta olevalla palkkiolla ja korvauksella on sama etuoikeus

kuin velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 4 §:ssä tarkoitetuilla saatavilla.

100 a §

Yrityssaneerausrekisteri

Oikeusrekisterikeskus pitää rekisteriä saneerausmenettelyä koskevista asioista, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään, velallista koskevien rekisteritietojen päivytystä, tuomioistuimia, täytäntöönpanoa, luotonvalvontaa sekä tilasto- ja tutkimustoimintaa varten. Jokaisella on oikeus saada otteita rekisteriin merkityistä seikoista. Tietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla säädetään asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Tämän lain 27 §:n 1 momenttia ei sovelleta saataviin, jotka kohdistuvat lain voimaantuloa edeltävään aikaan.

Tämän lain 18 §:n 2 momentin 2 a kohdan, 32 §:n 2 momentin ja 87 §:n 5 momentin säännöksiä ei sovelleta, jos päätös saneerausmenettelyn aloittamisesta on tehty ennen lain voimaantuloa.

2.

Laki**velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan velkojien maksunsaantijärjestyksestä 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain
 (1578/1992) 4 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 3 a § seuraavasti:

3 a §

Yrityksen saneerauksen yhteydessä syntyneen saatavan etuoikeus

Saneerausmenettelyn alkamisen ja lakkaamisen välisenä aikana syntyneen saatavan asemasta yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 32 §:n 2 momentissa tarkoitettuna ajankohtana alkaneessa konkurssissa säädetään sanotussa lainkohdassa. Selvittäjälle ja valvojalle suoritettavan palkkion ja korvauksen etuoikeudesta konkurssissa ja ulosotossa säädetään sanotun lain 87 §:n 5 momentissa.

4 §

Elatusavun etuoikeus

Jos velallinen on tuomiolla velvoitettu tai sosiaalilautakunnan vahvistamalla sopimuksella sitoutunut määräajoin suorittamaan lapselleen elatusapua, suoritetaan tällainen, viimeisen vuoden aikana ennen konkurssin alkamista erääntynyt sekä konkurssin alkamisen ja konkurssituomion välisenä aikana erääntynyt elatusapusaatava 3 ja 3 a §:ssä tarkoitettujen saatavien jälkeen. Ulosmittauksessa vastaava etuoikeus on viimeisen vuo-

den aikana ennen ulosmittauksen toimittamista erääntyneellä elatusapusaatavalla. Tässä pykälässä säädetty etuoikeus ei koske kunnan suorittamaa elatustukeen perustuvaa kunnan takautumissaatavaa.

5 §

Yrityskiinnityksen tuottama etuoikeus

Saatavalle, jonka vakuutena on yritys kiinnitys laissa (634/1984) tarkoitettu yritys kiinnitys, jaetaan konkurssissa ennen muita saatavia 50 prosenttia kiinnitetyn omaisuuden arvosta sen jälkeen, kun 3, 3 a ja 4 §:ssä tarkoitettujen saatavien on suoritettu. Loppuosalle saatavaa maksu suoritetaan 2 §:stä ilmenevän perusteen mukaisesti, jollei 6 §:n 1 momentin 1 kohdasta muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Tämän lain säännöksiä ei sovelleta, jos päätös saneerausmenettelyn aloittamisesta on tehty ennen lain voimaantuloa.

3.

Laki

konkurssisäännön muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun konkurssisäännön (31/1868) 19 §:n 3 momentti ja 24 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1027/1993, seuraavasti:

19 §

Tuomioistuimen on viipymättä ja vähintään kuukausi ennen määräpäivää julkaistava kuulutus julkisesta haasteesta virallisessa lehdessä. Kuulutuksessa on lisäksi mainittava konkurssin alkamispäivä, 35 §:ssä tarkoitettu määräpäivä valvontojen riittäuttamiselle sekä konkurssituomion antamisajankohta, velallisen nimi ja kotipaikka, sekä henkilö-, liike- tai yhteisötunnus ja kaupparekisterinumero. Jos velallisen osalta on ollut viireillä yrityksen saneerausesta annetussa laissa tarkoitettu menettely ja konkurssi alkaa ennen saneerausohjelman päättymistä tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun menettely on ilman saneerausohjelman vahvistamista lakannut, kuulutuksessa on mainittava saneerausmenettelyn alkamispäivä ja lakkaamispäivä. Jos velallisen nimi tai kotipaikka on muuttunut kahden konkurssin alkamista edeltäneen vuoden aikana, on myös nämä entiset nimet ja kotipaikat mainittava. Kuulutuksessa on ilmoitettava myös pesänhoitajan nimi, osoite ja muut yhteystiedot.

24 §

Valvontakirjelmässä on ilmoitettava saatavan määrä ja peruste. Valvontakirjelmässä tulee ilmoittaa erikseen vaaditun koron mää-

rä tai peruste sekä se aika, jolta korkoa vaaditaan. Kestovelkasuhteeseen perustuvan saatavan osalta valvontakirjelmästä tulee käydä ilmi, miltä osin saatava kohdistuu konkurssin alkamista edeltäneeseen aikaan. Jos velkoja vaatii etuoikeutta, kirjelmässä on ilmoitettava, mihin vaatimus perustuu. Yrityksen saneerausmenettelyn alkamisen ja lakkaamisen välisenä aikana syntyneen saatavan etuoikeus on otettava huomioon, vaikka velkoja ei olisi tehnyt sitä koskevaa vaatimusta, jos etuoikeuden peruste ilmenee valvontakirjelmästä. Valvontakirjelmään on liitettävä jäljennös asiakirjasta, johon velkoja vetoaa. Valvontakirjelmässä on mainittava velkojan nimi sekä postiosoite ja muut yhteystiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Tämän lain säännöksiä ei sovelleta, jos päätös saneerausmenettelyn aloittamisesta on tehty ennen lain voimaantuloa.

Siitä poiketen, mitä 105 ja 106 §:ssä säädetään, toimitsijamiehellä ei ole vuoden 2001 loppuun asti velvollisuutta toimittaa tuomioistuimelle tietoja konkurssipesän lopullisesta selvityksestä.

4.

Laki**takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 2 ja 23 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan takaisinsaannista konkurssipesään 26 päivänä huhtikuuta 1991 annetun lain (758/1991) 2 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 52/1993, sekä *lisätään* 23 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §*Määräpäivä*

Jos velallisen omaisuus luovutetaan konkurssiin hakemuksesta, joka on tehty yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitetun menettelyn vireillä ollessa tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun menettely on muusta syystä kuin saneerausohjelman vahvistamisen vuoksi lakannut, määräpäivänä pidetään lain 35 §:n 2 momentissa tarkoitettua päivää. Jos velallisen omaisuus luovutetaan konkurssiin hakemuksesta, joka on tehty yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitetun menettelyn vireillä ollessa tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun velkajärjestelyhakemus on hylätty tai jäänyt sillensä, määräpäivänä pidetään mainitun lain 60 §:n 2 momentissa tarkoitettua päivää.

23 §*Takaisinsaannin vaatiminen*

Jos velallinen asetetaan konkurssiin yrityksen saneerausmenettelyn tai saneerausohjelman aikana, uskotut miehet tai toimitsijamiehet voivat jatkaa konkurssipesän lukuun tuolloin vireillä olevaa takaisinsaantikannetta selvittäjän sijasta. Jos kanteen on pannut vireille velkoja, velkoja voi jatkaa kannetta konkurssipesän lukuun. Vastaavasti velkoja voi jatkaa yksityishenkilön velkajärjestelyn yhteydessä vireille panemaansa takaisinsaantikannetta. Edellytyksenä kanteen jatkamiselle on, että sitä koskeva ilmoitus tehdään takaisinsaantikannetta käsittelevälle tuomioistuimelle viimeistään kolmen kuukauden kuluessa paikalletulopäivästä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta .

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Jussi Järventausta*

1.

Laki**yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yrityksen saneerauksesta 25 päivänä tammikuuta 1993 annetun lain (47/1993) 8 §:n 4 momentti, 10 §:n 4 momentti, 25 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti, 32 §:n 2 momentti, 53 §:n 2 momentin 3 kohta, 63 §:n 1 ja 3 momentti, 71 §:n 3 momentti, 78 ja 79 §, 87 §:n 5 momentti ja 100 a §, sellaisena kuin niistä on 100 a § laissa 1029/1993, sekä lisätään 18 §:n 2 momenttiin uusi 2 a kohta, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Selvittäjä

Selvittäjän tehtävä kestää siihen saakka, kun saneerausohjelma vahvistetaan, jollei menettely sitä ennen lakkaa.

Selvittäjän tehtävä kestää saneerausmenettelyn lakkaamiseen saakka ja sen jälkeenkin siinä laajuudessa kuin on tarpeen menettelyn lakkaamiseen liittyvien tiedoksiantojen ja ilmoitusten tekemiseksi sekä 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien loppuun saattamiseksi.

10 §

Velkojatoimikunta

Jos velallisen palveluksessa työsuhteen perusteella olevan henkilöstön määrä säännöllisesti on vähintään 50, velallisen kotipaikan työvoimapiirin toimistolla on oikeus nimetä velkojatoimikuntaan yksi työvoima-asiain hallintoa edustava henkilö, joka saa osallistua toimikunnan työhön ilman äänivaltaa.

Jos velallisen palveluksessa työsuhteen perusteella olevan henkilöstön määrä säännöllisesti on vähintään 50, velallisen kotipaikan työvoima- ja elinkeinokeskuksella on oikeus nimetä velkojatoimikuntaan yksi työvoima-asiain hallintoa edustava henkilö, joka saa osallistua toimikunnan työhön ilman äänivaltaa.

18 §

Poikkeukset maksukieltoon

Edellä 17 §:ssä säädetyn kiellon estämättä:

2 a) on maksettava työnantajan huolto-
konttoritoimintaan perustuvasta työntekijän
saatavasta määrä, joka vastaa menettelyn
alkamista edeltäneen kolmen kuukauden ai-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kana työsuhteesta johtuneesta palkasta tai eläkkeestä erotettuja varoja;

25 §

Velkojan oikeus periä saatava kolmannelta

Saneerausmenettelyn alkaminen ei estä saneerausvelan perimistä takaajalta, jos takauksitoumus on annettu takaajan liike- tai siihen rinnastettavassa toiminnassa, eikä myöskään muun kolmannen henkilön asettaman vakuuden käyttämistä saatavan suoritukseen, milloin vakuus on asetettu liike- tai siihen rinnastettavassa toiminnassa. Mitä edellä on sanottu takaajasta koskee myös kanssavelallista.

25 §

Velkojan oikeus periä saatava kolmannelta

Saneerausmenettelyn alkaminen ei estä saneerausvelan perimistä takaajalta taikka kolmannen henkilön asettaman vakuuden arvosta eikä irtisanomasta tai muuten eräännyttämistä velkaa takaajan tai edellä tarkoitetun vakuuden asettajan osalta, jos takauksitoumus on annettu tai vakuus asetettu liike- tai siihen rinnastettavassa toiminnassa. Mitä edellä on sanottu takaajasta koskee myös kanssavelallista. Suorituksen vaatiminen takaajalta ei edellytä velalliseen kohdistettua eräännyttämistointia.

27 §

Eräiden sopimusten asema

Vuokra- tai vuokrausluottosopimus, jossa velallinen on vuokralleottajana, voidaan menettelyn alettua velallisen puolelta irtisanoa 29—30 §:n säännöksiä noudattaen päättämään kahden kuukauden kuluttua irtisanomisesta sopimuksen kestoja tai irtisanomista koskevien ehtojen estämättä. Korvaus sopimuksen ennenaikaisen päättymisen vuoksi käsittää irtisanomisaikaan kohdistuvan vuokran tai muun vastikkeen lisäksi omaisuuden hallinnan palauttamisesta aiheutuneet välttämättömät kustannukset sekä kohtuullisen korvauksen muusta vahingosta, jonka vuokralleantaja osoittaa hänelle aiheutuvan. Vuokrausluottosopimuksen osalta noudatetaan lisäksi, mitä 26 §:ssä säädetään käyttämättä jäävään luottoaikaan kohdistuvien luottokustannusten lukemisesta velallisen hyväksi.

27 §

Eräiden sopimusten asema

Vuokra- tai vuokrausluottosopimus, jossa velallinen on vuokralleottajana, voidaan menettelyn alettua velallisen puolelta irtisanoa 29 ja 30 §:n säännöksiä noudattaen päättämään kahden kuukauden kuluttua irtisanomisesta sopimuksen kestoja tai irtisanomista koskevien ehtojen estämättä. Korvaus sopimuksen ennenaikaisen päättymisen vuoksi käsittää omaisuuden hallinnan palauttamisesta aiheutuneet välttämättömät kustannukset sekä kohtuullisen korvauksen muusta vahingosta, jonka vuokralleantaja osoittaa hänelle aiheutuvan. Vuokrausluottosopimuksen osalta noudatetaan lisäksi, mitä 26 §:ssä säädetään käyttämättä jäävään luottoaikaan kohdistuvien luottokustannusten lukemisesta velallisen hyväksi.

32 §

Menettelyn aikana syntynyt velka

Jos velallinen asetetaan konkurssiin ennen

Jos velallinen asetetaan konkurssiin ennen

Voimassa oleva laki

saneerausohjelman päättymistä tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun saneerausmenettely *muusta syystä* on lakannut, menettelyn alkamisen ja lakkaamisen välisenä aikana syntyneet velat ovat konkurssissa samassa asemassa kuin massavelat.

Ehdotus

saneerausohjelman päättymistä tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun saneerausmenettely on *ilman saneerausohjelman vahvistamista* lakannut, menettelyn alkamisen ja lakkaamisen välisenä aikana syntyneet saatavat ja niille varojen tilittämiseen kertyvä korko maksetaan konkurssissa velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain (1578/1992) 3 §:ssä tarkoitettujen saatavien jälkeen parhaalla etuoikeudella. Maksamatta oleva selvittäjän ja valvojan palkkio ja korvaus sekä niille varojen tilittämiseen kertyvä korko maksetaan kuitenkin ensin.

53 §

Vahvistamisen esteet

Jollei erityisiä vastasyitä ole, ohjelma on myös jätettävä vahvistamatta, jos:

3) velallinen, velallisyhtiön henkilökohtaisesti vastuunalainen yhtiömies tai velallisyhteisön johtoon kuuluva henkilö on syyllistynyt tai on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen menettelyyn, jonka perusteella hänet olisi voitu määrätä liiketoimintakieltoon, jos velallinen saneerausmenettelyn aloittamisen sijasta olisi asetettu konkurssiin.

63 §

Ohjelman muuttaminen

Vahvistetussa ohjelmassa olevan kirjoitus- tai laskuvirheen tai muun niihin rinnastettavan selvän virheen korjaamisesta on voimassa, mitä tuomion korjaamisesta säädetään. Tuomioistuिन voi myös oikaista ohjelmassa olevan muunlaisen virheen, jos ne, joiden asemaan asia vaikuttaa, siihen suostuvat.

Jos 57 §:n 3 momentissa tarkoitettua *tapauksessa* saneerausvelan määrä tai velkojan oikeus *muuten* vahvistetaan toisenlaiseksi

3) velallinen, velallisyhtiön henkilökohtaisesti vastuunalainen yhtiömies tai velallisyhteisön johtoon kuuluva henkilö on syyllistynyt tai on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen menettelyyn, jonka perusteella hänet voitaisiin määrätä liiketoimintakieltoon.

63 §

Ohjelman muuttaminen

Vahvistetussa ohjelmassa olevan kirjoitus- tai laskuvirheen tai muun niihin rinnastettavan selvän virheen korjaamisesta on voimassa, mitä tuomion korjaamisesta säädetään. *Sama on voimassa, jos velan määrä on velan lyhennyksen vuoksi tai muusta siihen rinnastettavasta syystä merkitty virheellisesti maksuohjelmaan.* Tuomioistuिन voi myös oikaista ohjelmassa olevan muunlaisen virheen, jos ne, joiden asemaan asia vaikuttaa, siihen suostuvat.

Jos saneerausvelan määrä tai velkojan oikeus vahvistetaan toisenlaiseksi kuin millaisena se on 47 §:n 1 momentin nojalla otettu

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

kuin millaisena se on saneerausohjelmassa otettu huomioon, ohjelmaa on velkojan tai velallisen vaatimuksesta muutettava sikäli kuin velkojan oikeutta koskeva ratkaisu vaikuttaa ohjelman mukaisen velkajärjestelyn sisältöön. Sama on vastaavasti voimassa, jos velkojalle maksun takaisinsaannin vuoksi syntyy 38 §:ssä tarkoitettu saatava.

saneerausohjelmassa huomioon, ohjelmaa on velkojan tai velallisen vaatimuksesta muutettava sikäli kuin velkojan oikeutta koskeva ratkaisu vaikuttaa ohjelman mukaisen velkajärjestelyn tai maksuohjelman sisältöön. Sama on vastaavasti voimassa, jos velkojalle maksun takaisinsaannin vuoksi syntyy 38 §:ssä tarkoitettu saatava.

71 §

Päätös menettelyn aloittamisesta

Selvittäjän on viipymättä annettava päätös tiedoksi velallisen hakemuksesta tai selvityksestä ilmeneville velkojille sekä takaajille, kanssavelallisille ja vakuuden asettajille. Jos kysymyksessä on 10 §:n 4 momentissa tarkoitettu velallinen, päätös on annettava tiedoksi myös asianomaisen työvoimapiirin toimistolle.

Selvittäjän on viipymättä annettava päätös tiedoksi velallisen hakemuksesta tai selvityksestä ilmeneville velkojille sekä takaajille, kanssavelallisille ja vakuuden asettajille. Jos kysymyksessä on 10 §:n 4 momentissa tarkoitettu velallinen, päätös on annettava tiedoksi myös asianomaiselle työvoima- ja elinkeinokeskukselle.

78 §

Päätös menettelyn lakkaamisesta ilman saneerausohjelman vahvistamista

Jos tehdään vaatimus menettelyn keskeyttämisestä tai saneerausvelan velkoja vaatii velallisen asettamista konkurssiin, tuomioistuimen on varattava velalliselle, selvittäjille ja velkojille tilaisuus antaa määräpäivään mennessä kirjallinen lausuma tai kutsuttava asiaan osallinen kuultavaksi istuntoon. Kehotuksen ja kutsun sekä vaatimuksen tiedoksiannosta velalliselle ja velkojille huolehtii selvittäjä.

78 §

Päätös menettelyn lakkaamisesta ilman saneerausohjelman vahvistamista

Jos tehdään vaatimus menettelyn keskeyttämisestä tai saneerausvelan velkoja vaatii velallisen asettamista konkurssiin, tuomioistuimen on varattava velalliselle, selvittäjille ja saataviensa suuruuden perusteella merkittävänä pidettävälle velkojille sekä muillekin velkojille, joita tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi kuulla hakemuksesta, tilaisuus antaa määräpäivään mennessä kirjallinen lausuma tai kutsuttava asiaan osallinen kuultavaksi istuntoon. Kehotuksen ja kutsun sekä vaatimuksen tiedoksiannosta velalliselle ja velkojille huolehtii selvittäjä.

Selvittäjän on viipymättä annettava saneerausmenettelyn lakkaamista tarkoittava päätös tiedoksi kaikille asiaan osallisille.

79 §

Päätös velkajärjestelyn tai saneerausohjelman raukeamisesta

Ennen kuin velkajärjestely tai saneerausoh-

79 §

Päätös velkajärjestelyn tai saneerausohjelman raukeamisesta

Ennen kuin velkajärjestely tai saneerausoh-

Voimassa oleva laki

jelma määrätään 64 tai 65 §:n nojalla raukeamaan, tuomioistuimen on varattava velalliselle, velkojille ja valvojalle tilaisuus antaa asiasta kirjallinen lausuma tai kutsuttava asiaan osallinen kuultavaksi istuntoon.

Ehdotus

jelma määrätään 64 tai 65 §:n nojalla raukeamaan, tuomioistuimen on varattava velalliselle, valvojalle ja saataviensa suuruuden perusteella merkittävinä pidettävillä velkojille sekä muillekin velkojille, joita tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi kuulla hakemukselta, tilaisuus antaa asiasta kirjallinen lausuma tai kutsuttava asiaan osallinen kuultavaksi istuntoon.

Velkajärjestelyn raukeamisesta on viipymättä ilmoitettava velalliselle ja valvojalle sekä myös velkojille siltä osin kuin tuomioistuin pitää sitä tarpeellisenä. Saneerausohjelman raukeamisesta on ilmoitettava velalliselle, kaikille velkojille ja valvojalle.

87 §

Selvittäjän palkkio ja kustannusten korvaaminen

Jos velallinen asetetaan konkurssiin, tässä pykälässä tarkoitettu, maksamatta oleva palkkio ja korvaus ovat konkurssissa samassa asemassa kuin konkurssikustannukset. Ulosmittauksessa maksamatta olevalla palkkiolla ja korvauksella on sama etuoikeus kuin velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain (1578/92) 4 §:ssä tarkoitetuilla saatavilla.

Jos velallinen asetetaan konkurssiin, tässä pykälässä tarkoitettu, maksamatta oleva palkkio ja korvaus sekä niille varojen tilittämiseen kertyvä korko maksetaan konkurssissa velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettujen saatavien jälkeen parhaalla etuoikeudella ja ennen 32 §:n 2 momentissa tarkoitettuja saatavia. Ulosmittauksessa maksamatta olevalla palkkiolla ja korvauksella on sama etuoikeus kuin velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 4 §:ssä tarkoitetuilla saatavilla.

100 a §

Yrityssaneerausrekisteri

Oikeusministeriö pitää rekisteriä saneerausmenettelyä koskevista asioista, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään, velallista koskevien rekisteritietojen päivytystä, tuomioistuimia, täytäntöönpanoa, luotonvalvontaa sekä tilasto- ja tutkimustoimintaa varten. Jokaisella on oikeus saada otteita rekisteriin merkityistä seikoista. Tietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla säädetään asetuksella.

100 a §

Yrityssaneerausrekisteri

Oikeusrekisterikeskus pitää rekisteriä saneerausmenettelyä koskevista asioista, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään, velallista koskevien rekisteritietojen päivytystä, tuomioistuimia, täytäntöönpanoa, luotonvalvontaa sekä tilasto- ja tutkimustoimintaa varten. Jokaisella on oikeus saada otteita rekisteriin merkityistä seikoista. Tietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla säädetään asetuksella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Tämän lain 27 §:n 1 momenttia ei sovelleta saataviin, jotka kohdistuvat lain voimaantuloa edeltävään aikaan.

Tämän lain 18 §:n 2 momentin 2 a kohdan, 32 §:n 2 momentin ja 87 §:n 5 momentin säännöksiä ei sovelleta, jos päätös sanerausmenettelyn aloittamisesta on tehty ennen lain voimaantuloa.

2.

Laki**velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan velkojen maksunsaantijärjestyksestä 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1578/1992) 4 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti, sekä lisätään lakiin uusi 3 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 a §

Yrityksen saneerauksen yhteydessä syntyneen saatavan etuoikeus

Saneerausmenettelyn alkamisen ja lakkaamisen välisenä aikana syntyneen saatavan asemasta yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 32 §:n 2 momentissa tarkoitettuna ajankohtana alkaneessa konkurssissa säädetään sanotussa lainkohdassa. Selvittäjälle ja valvojalle suoritettavan palkkion ja korvauksen etuoikeudesta konkurssissa ja ulosotossa säädetään sanotun lain 87 §:n 5 momentissa.

4 §

Elatusavun etuoikeus

Jos velallinen on tuomiolla velvoitettu tai sosiaalilautakunnan vahvistamalla sopimuksella sitoutunut määräajoin suorittamaan lapselleen elatusapua, suoritetaan tällainen, viimeisen vuoden aikana ennen konkurssin alkamista erääntynyt sekä konkurssin alkamisen ja konkurssituomion välisenä aikana erääntynyt elatusapusaatava 3 §:ssä tarkoitettujen saatavien jälkeen. Ulosmittauksessa vastaava etuoikeus on viimeisen vuoden aikana ennen ulosmittauksen toimittamista erääntyneellä elatusapusaatavalla. Tässä pykälässä säädetty etuoikeus ei koske kunnan suorittamaan elatustukeen perustuvaa kunnan takautumissaatavaa.

4 §

Elatusavun etuoikeus

Jos velallinen on tuomiolla velvoitettu tai sosiaalilautakunnan vahvistamalla sopimuksella sitoutunut määräajoin suorittamaan lapselleen elatusapua, suoritetaan tällainen, viimeisen vuoden aikana ennen konkurssin alkamista erääntynyt sekä konkurssin alkamisen ja konkurssituomion välisenä aikana erääntynyt elatusapusaatava 3 ja 3 a §:ssä tarkoitettujen saatavien jälkeen. Ulosmittauksessa vastaava etuoikeus on viimeisen vuoden aikana ennen ulosmittauksen toimittamista erääntyneellä elatusapusaatavalla. Tässä pykälässä säädetty etuoikeus ei koske kunnan suorittamaa elatustukeen perustuvaa kunnan takautumissaatavaa.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 §

Yrityskiinnityksen tuottama etuoikeus

Saatavalle, jonka vakuutena on yrityskiinnityslaisissa (634/84) tarkoitettu yrityskiinnitys, jaetaan konkurssissa ennen muita saatavia 50 prosenttia kiinnitetyn omaisuuden arvosta sen jälkeen, kun 3 ja 4 §:ssä tarkoitettut saatavat on suoritettu. Loppuosalle saatavaa maksu suoritetaan 2 §:stä ilmenevän perusteen mukaisesti, jollei 6 §:n 1 momentin 1 kohdasta muuta johdu.

5 §

Yrityskiinnityksen tuottama etuoikeus

Saatavalle, jonka vakuutena on yrityskiinnityslaisissa (634/1984) tarkoitettu yrityskiinnitys, jaetaan konkurssissa ennen muita saatavia 50 prosenttia kiinnitetyn omaisuuden arvosta sen jälkeen, kun 3, 3 a ja 4 §:ssä tarkoitettut saatavat on suoritettu. Loppuosalle saatavaa maksu suoritetaan 2 §:stä ilmenevän perusteen mukaisesti, jollei 6 §:n 1 momentin 1 kohdasta muuta johdu.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta .*

Tämän lain säännöksiä ei sovelleta, jos päätös saneerausmenettelyn aloittamisesta on tehty ennen lain voimaantuloa.

3.

Laki

konkurssisäännön muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun konkurssisäännön (31/1868) 19 §:n 3 momentti ja 24 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1027/1993, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Tuomioistuimen on viipymättä ja vähintään kuukausi ennen määräpäivää julkaistava kuulutus julkisesta haasteesta virallisessa lehdessä. Kuulutuksessa on lisäksi mainittava konkurssin alkamispäivä, 35 §:ssä tarkoitettu määräpäivä valvontojen riitauttamiselle sekä konkurssituomion antamisajankohta, velallisen nimi ja kotipaikka, sekä henkilö-, liike- tai yhteisötunnus ja kaupparekisterinumero. Jos velallisen nimi tai kotipaikka on muuttunut kahden konkurssin alkamista edeltäneen vuoden aikana, on myös nämä entiset nimet ja kotipaikat mainittava. Kuulutuksessa on ilmoitettava myös pesähoitajan nimi, osoite ja muut yhteystiedot.

Tuomioistuimen on viipymättä ja vähintään kuukausi ennen määräpäivää julkaistava kuulutus julkisesta haasteesta virallisessa lehdessä. Kuulutuksessa on lisäksi mainittava konkurssin alkamispäivä, 35 §:ssä tarkoitettu määräpäivä valvontojen riitauttamiselle sekä konkurssituomion antamisajankohta, velallisen nimi ja kotipaikka, sekä henkilö-, liike- tai yhteisötunnus ja kaupparekisterinumero. *Jos velallisen osalta on ollut viireillä yrityksen saneerauksesta annetussa laissa tarkoitettu menettely ja konkurssi alkaa ennen saneerausohjelman päättymistä tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun menettely on ilman saneerausohjelman vahvistamista lakannut, kuulutuksessa on mainittava saneerausmenettelyn alkamispäivä ja lakkaamispäivä.* Jos velallisen nimi tai kotipaikka on muuttunut kahden konkurssin alkamista edeltäneen vuoden aikana, on myös nämä entiset nimet ja kotipaikat mainittava. Kuulutuksessa on ilmoitettava myös pesähoitajan nimi, osoite ja muut yhteystiedot.

24 §

Valvontakirjelmässä on ilmoitettava saatavan määrä ja peruste. Valvontakirjelmässä tulee ilmoittaa erikseen vaaditun koron määrä tai peruste sekä se aika, jolta korkoa vaaditaan. Kestovelkasuhteeseen perustuvan saatavan osalta valvontakirjelmästä tulee käydä ilmi, miltä osin saatava kohdistuu konkurssin alkamista edeltäneeseen aikaan. Jos velkoja vaatii etuoikeutta, kirjelmässä on ilmoitettava, mihin vaatimus perustuu. Valvontakirjelmään on liitettävä jäljennös asiakirjasta, johon velkoja vetoaa. Valvontakirjelmässä on mainittava velkojan nimi sekä

24 §

Valvontakirjelmässä on ilmoitettava saatavan määrä ja peruste. Valvontakirjelmässä tulee ilmoittaa erikseen vaaditun koron määrä tai peruste sekä se aika, jolta korkoa vaaditaan. Kestovelkasuhteeseen perustuvan saatavan osalta valvontakirjelmästä tulee käydä ilmi, miltä osin saatava kohdistuu konkurssin alkamista edeltäneeseen aikaan. Jos velkoja vaatii etuoikeutta, kirjelmässä on ilmoitettava, mihin vaatimus perustuu. *Yrityksen saneerausmenettelyn alkamisen ja lakkaamisen välisenä aikana syntyneen saatavan etuoikeus on otettava huomioon, vaik-*

Voimassa oleva laki

postiosoite ja muut yhteystiedot.

Ehdotus

ka velkoja ei olisi tehnyt sitä koskevaa vaatimusta, jos etuoikeuden peruste ilmenee valvontakirjelmästä. Valvontakirjelmään on liitettävä jäljennös asiakirjasta, johon velkoja vetoaa. Valvontakirjelmässä on mainittava velkojan nimi sekä postiosoite ja muut yhteystiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Tämän lain säännöksiä ei sovelleta, jos päätös saneerausmenettelyn aloittamisesta on tehty ennen tämän lain voimaantuloa.

Siitä poiketen, mitä 105 ja 106 §:ssä säädetään, toimitsijamiehellä ei ole vuoden 2001 loppuun asti velvollisuutta toimittaa tuomioistuimelle tietoja konkurssipesän lopullisesta selvityksestä.

4.

Laki

takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 2 ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan takaisinsaannista konkurssipesään 26 päivänä huhtikuuta 1991 annetun lain (758/1991) 2 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 52/1993, sekä lisätään 23 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Määräpäivä

Jos velallisen omaisuus luovutetaan konkurssiin hakemuksesta, joka on tehty yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/93) tarkoitetun menettelyn vireillä ollessa, määräpäivänä pidetään mainitun lain 35 §:n 2 momentissa tarkoitettua päivää. Jos velallisen omaisuus luovutetaan konkurssiin hakemuksesta, joka on tehty yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/93) tarkoitetun menettelyn vireillä ollessa, määräpäivänä pidetään sitä päivää, jona hakemus velkajärjestelystä tehtiin.

Jos velallisen omaisuus luovutetaan konkurssiin hakemuksesta, joka on tehty yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitetun menettelyn vireillä ollessa tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun menettely on muusta syystä kuin saneerausohjelman vahvistamisen vuoksi lakannut, määräpäivänä pidetään lain 35 §:n 2 momentissa tarkoitettua päivää. Jos velallisen omaisuus luovutetaan konkurssiin hakemuksesta, joka on tehty yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitetun menettelyn vireillä ollessa tai kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun velkajärjestelyhakemus on hylätty tai jäänyt sillensä, määräpäivänä pidetään mainitun lain 60 §:n 2 momentissa tarkoitettua päivää.

23 §

Takaisinsaannin vaatiminen

Jos velallinen asetetaan konkurssiin yrityksen saneerausmenettelyn tai saneerausohjelman aikana, uskotut miehet tai toimitsijamiehet voivat jatkaa konkurssipesän lukuun tuolloin vireillä olevaa takaisinsantikannetta selvittäjän sijasta. Jos kanteen on pannut vireille velkoja, velkoja voi jatkaa kannetta konkurssipesän lukuun. Vastaavasti velkoja voi jatkaa yksityishenkilön velkajärjestelyn

Voimassa oleva laki

Ehdotus

yhteydessä vireille panemaansa takaisinsaantikannetta. Edellytyksenä kanteen jatkamiselle on, että sitä koskeva ilmoitus tehdään takaisinsaantikannetta käsittelevälle tuomioistuimelle viimeistään kolmen kuukauden kuluessa paikalletulopäivästä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

